

Z historie kaple sv. Cyrila a Metoděje na Radhošti

(z pramenů Zemského archivu v Opavě, z období let 1737 až 1941)¹

První snahy o postavení kaple na Radhošti lze, dle prokázaných pramenů, doložit z žádosti děkana z Valašského Meziříčí P. Jiřího Bernarda Očka z 26. 3. 1737. V této latinsky psané žádosti prosí pan děkan konsistoř biskupství olomouckého, tehdy za působení biskupa kardinála Wolfganga Hannibala ze Schrattenbachu, o povolení postavit na Radhošti kapli a poustevnu. Stavbu přislíbila provést hraběnka Marie Ludvika, vdova po Františku Ludvíkovi ze Žerotína, sídlící na panství ve Valašském Meziříčí, a to na místě kde v té době stál od r. 1735 dřevěný kříž. Tradičně se uvádí, že tento kříž postavili jesuitští misionáři,² což vzhledem k jejich aktivitám v kraji není nikterak nemožné. Konsistoř v odpovědi uvádí, že shledala uskutečnění záměru za obtížné, avšak bez přesného odůvodnění, v čem obtížnost spatřuje, pravděpodobně ve špatné dostupnosti místa a v nepříznivých přírodních podmínkách, s nimiž se později musela vyrovnávat každá stavba na tomto místě.

Záměr postavit kapli, jak je z pozdějších dokumentů patrné, se přesto zdařil, ať už se o stavbu zasloužila hraběnka Žerotínová, anebo někdo jiný. Jednalo se o kapli dřevěnou, jak vyplývá z písemné žádosti P. Vavřince Josefa Novosada, děkana v Novém Jičíně, podané biskupské konsistoři v Olomouci dne 26. 4. 1768, kterou žádá o povolení sloužit mši **“v kapli na Radhošti, z prken postavené”**. Kaple byla jen velice jednoduchá, což vyplývá i z toho, že ke sloužení mše děkan sliboval zajistit přenosný oltář. Pro zajímavost dodáváme drobný detail: děkan měl v úmyslu na Radhošti pít žinčici (potum schinschitzae), již v této době to tedy byla na radhoštských salaších dosti oblíbená a rozšířená léčba. Alespoň přibližné datum stavby nebylo ovšem z dostupných archiválií zjištěno. Mapa I. vojenského mapování z let 1764–1768 ještě kapli na temeni hory nezná, pouze kříž. Nemůžeme se při znalosti tehdejšího způsobu mapování spoléhat na velkou přesnost, pokud se toho ale odvážíme, usoudíme, že byla postavena zhruba v této době, když roku 1768 již stála.

Rovněž P. František Gabriel Graff, farář z Frenštátu, v žádosti ze dne 8. 7. 1770 žádá biskupskou konsistoř aby mohl **„sloužit dvakrát až třikrát v roce mši v kapli u kříže nebo v poustevně“**, kde též sloužili mše misionáři. Z tohoto tedy lze určit i místo stavby původní dřevěné kaple. V žádosti pan farář mimo jiné uvádí: **„Na horu Radhošť, kde dříve uctívali modlu a konali čarodějnictví, se dnes v zástupech a s námahou utíkají věřící k ukřižovanému Spasiteli.“** Ze soucitu s nimi se rozhodl podnikat nesnadný výstup a posloužit jim, vždyť Bůh na horách tolikrát prokázal svému lidu milost. Nestál tedy na vrcholku jen kříž s kapličkou, nýbrž i poustevna o nejméně dvou místnostech, chránící obyvatele před nepříznivým počasím.

¹) Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc, fond Arcibiskupská konsistoř Olomouc, sign. G3, kart. 4868 (Radhošť); fond Arcibiskupství Olomouc, inv. č. 2546, kart. 772; fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, inv. č. 10407, 10422, 10884.

²) Kramoliš Čeněk: Vlastivěda moravská, Rožnovský okres. Brno 1907, s. 132. Kříž měl být opatřen obrázkem sv. Františka Xaverského, spoluzakladatele řádu jesuitů.

Zřejmě na dotaz pana biskupa ohledně zasvěcení radhoštské kaple výše zmíněný P. Vavřinec Novosad odpovídá:³ „**Pokládám za jisté, že kaple na Radhošti je zasvěcena Sv. Kříži. Jsou tam dva menší obrázky sv. Cyrila a Metoděje, ale na oltáři je velký kříž mezi Pannou Marií a sv. Janem Evangelistou, a proto nepochybují, že je zasvěcena Sv. Kříži.**“

Prakticky stejný popis kaple podává rektor piaristické koleje v Příboře Jáchym Schenck a to v žádosti ze dne 8. 6. 1780 adresované v té době již konsistoři arcibiskupské, poté, co bylo roku 1777 olomoucké biskupství povýšeno a do úřadu arcibiskupa byl ustaven Antonín Theodor kardinál Colloredo-Waldsee, hrabě. V žádosti pan rektor mimo jiné uvádí: **“Když na radu lékaře, který mně a mým bratřím Raimundu a Michalovi předepsal kvůli ozdravení pít žinčici (v originále „serum lactis“), máme v úmyslu ji užívat na hoře Hradost⁴, kde je z prken postavena kaple, ne však požehnaná.**⁵ Při této příležitosti žádal, aby mu bylo povoleno na přenosném oltáři nebo v poustevně sloužit mši. Odpověď konsistoře na tuto žádost je povolení sloužit mši v kapli na Radhošti, anebo v části poustevny oddělené od profánního provozu. Podmínkou je, že se bude jednat o mši neveřejnou, aby se mše mimo ministranta neúčastnila jiná věřící veřejnost.

O tom, co se přihodilo v následujících 100 letech prameny mlčí, není ovšem těžké si domyslet, že se kaple stala jednou z mnoha obětí chorobného josefinského dirigismu: poutě byly zakázány, údajně přebytečné sakrální objekty zrušeny, opuštěny a postupně demolovány.

Jen pomalu se idea radhoštské kaple obnovovala. Od roku 1871 se konaly příležitostné sbírky na postavení pomníku sv. Cyrila a Metoděje. Sebralo se 500 zl., ale pak věc usnula. Myšlenka znovu ožila po vydání cyrilometodějské encykliky Grande munus papežem Lvem XIII. v roce 1880, která vysoko vyzvedla význam slovanských apoštolů a prohlásila svátek 5. července za závazný pro celou církev. Na Radhošti se dne 1. 6. 1881 sešli zástupci Frenštátu a Rožnova, výsledkem setkání bylo rozhodnutí postavit na Radhošti kapli. V této věci byl osloven písemnou žádostí z 15. 6. 1881 tehdejší olomoucký arcibiskup Bedřich kardinál Fürstenberg, zda by stavbu kaple povolil. V žádosti se členové obou delegací, kteří vytvořili výbor pro výstavbu kaple, poměrně optimisticky vyjadřují, že obtíže se stavbou jsou menší, nežli se zdá. Kámen i písek se nacházejí v blízkosti na rožnovské straně, voda na straně frenštátské. Peníze sice chybí, ale mají přísliby osob zámožných a vlivných. Dle sdělení účastníků setkání bylo vybráno i místo, kde by byla kaple zdaleka vidět a to zčásti na pozemku arcibiskupském a zčásti na

³) Dopisem ze dne 16.7.1772.

⁴) Kouzelná slovní přesmyčka.

⁵) Tvrzení pana rektora, že kaple není posvěcena ani požehnána, je zřejmě jen jeho domněnka, která není nijak doložena. Stejně tak ujištění P. Novosada, že kaple je zasvěcena Sv. Kříži zřejmě nelze ani potvrdit, ani popřít.

pozemku meziříčského panství. Výbor⁶ v té věci prosí pana arcibiskupa o schválení záměru, a zároveň prosí, aby byl pro práci na projektu a realizaci uvolněn jeden z arcibiskupských stavebních inženýrů.

Na rubu této žádosti píše pan arcibiskup vlastnoručně poznámku datovanou 4. 9. 1881: nestaví se zásadně proti návrhu, povolení ke stavbě větší kaple jen tak beze všech podmínek však zatím udělit nemůže. Výbor ať nejprve předloží plán stavby. Také je nutné opatřit souhlas se stavbou od pana Rudolfa hraběte Kinského, majitele panství Valašské Meziříčí. V tomto smyslu pak zasílá 13. 9. 1881 dekret farnímu úřadu ve Frenštátě s pokynem, ať jsou informováni ostatní členové výboru.

Výbor pro postavení kaple na Radhošti v reakci na výše zmíněný arcibiskupský dekret ustoupil po zvážení všech obtíží od záměru postavit kapli a žádá arcibiskupskou konsistoř dopisem z 5. 5. 1882 o povolení postavit důstojnou sochu sv. Cyrila a Metoděje v nadživotní velikosti, odlitou z mědi a na kamenném podstavci. Se zakázkou nejprve oslovil arcibiskupské železárně a slévárny ve Frýdlantu nad Ostravicí, ty ale zakázku odmítly s odůvodněním, že sochy neodlévají. Železárně v Blansku by sochu o výšce 7 stop (přibližně 2 m) odlily za 1500 zl. Tuto částku si troufá výbor shromáždit sám, aniž by kohokoli žádal o hmotné přispění. Nastřádaný obnos dosáhl výše 600 zl. a dál se pořádají sbírky. Zavazuje se, že k uskutečnění stavby pomníku přistoupí teprve tehdy, až bude částka pohromadě. Ze znění výše uvedeného arcibiskupského dekretu výbor vyrozuměl, že pan arcibiskup proti záměru nic zásadního nenamítá. Nebude ani nutný souhlas meziříčského panství ke stavbě, neboť nejvhodnější místo pro pomník je na arcibiskupském pozemku. Rukou načrtnutá poznámka na žádosti, vystihuje oficiální odpověď z 11. 5. 1882, kdy se farnímu úřadu sděluje, že proti záměru není vážných námitek, jedině snad ta, že se zvolené místo nezdá vhodné, neboť tradice přítomnosti sv. Cyrila a Metoděje na Radhošti je historicky problematická. Bylo by tedy lepší najít k jejich uctění místo jiné.

Proč výbor opakovaně změnil svůj záměr a namísto pomníku znovu oživil plán postavit na Radhošti kapli, není jasné.⁷ Přípravný výbor pro postavení kaple na Radhošti využil 10. výročí pontifikátu papeže Lva XIII. a v tentokrát už česky psané žádosti z 18. 10. 1888 se znovu obrací na pana arcibiskupa Fürstenberga s plánem „**postaviti trvanlivý pomník na temeni Radhoště ve způsobu kaple, na onom Radhošti, kde dle pověstí hnusná modloslužba se konala, postaviti kapli zasvěcenou našim věrozvěstům sv. Cyrilu a Metoději**“. V úvodu se vzpomíná, že myšlenka postavit na Radhošti kapli vznikla roku 1862 při oslavě milénia příchodu sv. Cyrila a Metoděje na Radhošť. Mimo jiné se zde uvádí, v jakém slohu by mohla být kaple postavena, odkazuje se na souhlas pana hraběte Rudolfa Kinského, který přislíbil zdarma pozemek a stavební materiál. Dále se uvádí, že patronát nad stavbou jsou ochotna převzít města Rožnov a Frenštát a starostové obou měst by „**převzali vrchní dozor nad účtváním a**

⁶) Žádost výboru pro výstavbu kaple podepsali následující členové: frenštátský farář P. Antonín Dolák, Emil Kostelník (pozdější předseda výboru), obchodníci Jan Křenek, J. Hák a Josef Bumbala, Alois Michna obecní rada, Josef Chochol ředitel měšťanky, František Křenek továrník, Antonín Haydušek notář, Eugen Berger lékárník, Alois Fialka člen obecního výboru, Alois Křenek, Jan Michna a Alois Pelikán regenschori.

⁷) Snad by odpověď poskytly jiné archivní prameny. Např. fond Matice Radhoštské ve Státním archivu v Novém Jičíně, kde jsou cca 3 kartony neuspořádaných spisů, anebo v tomtéž archivu fond Farního úřadu ve Frenštátě rovněž neuspořádaný, vč. dosud neuspořádaných rodinných archivů Fialků, Kostelníků, Křenků, Michnů a Eduarda Parmy.

provedením celého podniku“. Obě města „**jsou pak ochotná, pokud k účelu tomu dostatečný fond zaopatřen nebude, vzít na se společně povinnost k udržování a zachování kaple“.** Jaksi mimochodem se zmiňuje, že zatím „**komitét vládne kapitálem ve výši 1000 zl.“.** Žádost je podepsána za město Frenštát panem Aloisem Fialkou, obchodníkem ve Frenštátě, a Martinem Billeem, místostarostou v Rožnově.

Na tuto žádost odpovídá arcibiskupská konsistoř a stanovuje podmínky předběžného souhlasu, kterými jsou dostatek peněz na postavení kaple a správa uvažované kaple farním úřadem ve Frenštátě. Přípisem ze 7. 11. 1888 pak pan arcibiskup vyjadřuje souhlas s výstavbou na pozemku panství rožnovského za podmínek, že kaple nebude stavěna dřívě, pokud nebudou prostředky k jejímu zastřešení, tj. k dokončení hrubé stavby. Další podmínka byla, že závazek měst Rožnova a Frenštátu, uvedený v žádosti bude schválen Zemským výborem v Brně, že majetek kaple bude spravován farností Frenštát a nutno si vyžádat k souhlasu panství hraběte Kinského i politický souhlas⁸. Pokud tyto podmínky budou naplněny, bude dán souhlas se stavbou.

Vyvstávají tedy dva důvody, které arcibiskupství bránily záměr schválit. První byl nedostatek prostředků na stavbu. Podniky s nezajištěným finančním krytím neměly velkou naději na kladné přijetí, hrozilo totiž, že stavba uvázne a rozestavěné dílo bude na posměch všem odpůrcům církve, jejichž řady začaly znenáhla houstnout a hlasy zněly stále hlasitěji. Připomínala se Ježíšova slova o neprozíravém stavebníku, jemuž se okolní posmívali, že „začal stavět a dostavět nedokázal“.

Druhý důvod se odvolával na soudobé historické poznání. Církev čelila racionalistické kritice a hyperkritice na několika frontách už od 18. století, ve druhé polovině 19. století tlak po krátkém intermezzu opět zesílil. Zpochybňovaly se samé základy víry a kritici ukazovali prstem na věřící jako na ty, kteří věří nesmyslným povídkám. Nevyčerpatelným zdrojem podnětů byly v tomto směru legendy světců, leckdy skutečně plné lidové naivity a překvapujících smyšlenek, jak je stvořila představivost středověkého a barokního člověka, poháněná snahou oslavit světce co možná největším počtem zázračných skutků. A v této době, kdy církev na tlak reagovala redukcí svátků a odstraňováním nejvíce kompromitujících pasáží z liturgických pomůcek, přicházejí žadatelé nechat si schválit pomník dvojici světců na místě, kde měli dle tradice působit, ale podle všeho tu nikdy nebyli. Následovaly by posměšky, že církev oficiálně schvaluje historické bludy⁹.

Třetím důvodem, nevyřčeným, byl jasně nacionální charakter celého podniku. Po prudkém utužení germanizace počátkem 70. let, již vídeňská vláda reagovala na nespokojený rozruch mezi Čechy, podněcený jejich opomenutím při dělení monarchie na část rakouskou a uherskou, a na množství se panslavistické projevy, vstřícně orientované směrem k Rusku, mohlo každé přitakání slovansky zaměřenému úsilí vyvolat nemilost vládních kruhů. S nimi měl pan arcibiskup Fürstenberg už tak dost napjatý vztah, neboť vlády omezovaly církevní život dalšími a dalšími restrikcemi a neváhaly i soudně pronásledovat kněze za neopatrná politická prohlášení, aby názorně předvedly, kdo má ve státě navrch.

⁸⁾ Tj. vyjádření Zemského úřadu k převodu pozemku panství hraběte Kinského na církev.

⁹⁾ Vždyť se tehdy i popírala myšlenka, že sídlo velké moravské říše leželo na jihu Moravy

Jinak byl Fürstenbergův poměr k oběma národnostem, žijícím v olomoucké arcidiecézi, vcelku neutrální. Jako Rakušan působil na české Moravě od roku 1838, se zdejším prostředím se vcelku sžil a uvědomoval si, že mnohem početnější českojazyčné obyvatelstvo požaduje pro sebe jistá národnostní práva. Těmto snahám nebránil, aniž by je ovšem na druhou stranu výrazněji podporoval. Ukázkovým odrazem národnostně indiferentního postoje je právě stanovisko vůči plánu na zřízení radhoštské kaple.

Po krátkém objasnění co se skrývalo za podmínkami uloženými arcibiskupem se vraťme k přímé řeči historických pramenů. Zajímavým dokumentem je žádost P. Ignáce Bečáka, faráře frenštátského a jednatele výboru pro postavení kaple, a předsedy tohoto výboru pana Emila Kostelníka z 5. 4. 1895. Žádají pana arcibiskupa, v té době již Theodora Kohna, nastoupivšího do čela arcibiskupství roku 1892, o povolení, aby arcibiskupský architekt pan Krieghammer „**jakožto osvědčený znalec církevního umění stavitelského, ku sdělení nového plánu ku stavbě Radhoštské, svou radou směl býti nápomocen, popřípadě aby po předchozí informaci se zástupci komitétu, k budoucí kapli, nový a dokonalejší plán i s rozpočtem vypracoval.**“ Z tohoto dokumentu vyplývá, že původní plány brněnského architekta Antonína Tebicha, jsou sice „**úhledny, slohu renaissančního**“, mají ale takové vady, dle názoru farního úřadu frenštátského vznesené ve výboru pro výstavbu, „**kteří s ohledem na místní podmínky, by dle nich stavěti nebylo radno ani prospěšno.**“ Výbor se tedy rozhodl, dle návrhu farního úřadu, nechat zhotovit nový stavební plán ve slohu pseudorománském, aby budoucí stavba maximálně odolávala povětrnostním podmínkám a její „**zevnějšek byl prost všech titěrných ozdob**“, aby náklad na stavbu nepřekročil 9 000 zl. a budoucí opravy nebyly tak náročné. V této souvislosti se v dopise uvádí, že výbor již shromáždil 7 000 zl., a že den co den přicházejí nové příspěvky. V dopise se uvádí, že takřka všechny podmínky, stanovené panem arcibiskupem přípisem ze 7. 11. 1888, již byly splněny. Rovněž je zde zmínka o tom, že generální inspektor statků pana hraběte Kinského, pan Heyne, dal souhlas s lámáním kamene v lomech hraběcích.

V dopise ze dne 17. 12. 1895 odpovídá frenštátský pan farář Bečák na žádost pana arcibiskupa Kohna z 22. 10. t.r., ve které se pan arcibiskup vyjadřuje k připravované výstavbě kaple. Pan farář uvádí, že návrh pana arcibiskupa, aby „**věž kaple byla o něco nižší, ale mohutnější, aby střecha bání byla přiměřenou, členitostí ozdobnější a vůbec, aby zevnějšek kaple byl co možná úhledný**“. Všechny tyto připomínky pana arcibiskupa byly předány stavitelům v Kroměříži a Prostějově, aby je zapracovali do svých rozpočtů. Ohledně rozpočtů stavby sděluje pan farář, že byly vypracovány dva rozpočty. Od stavitele kroměřížského pana Skibiňského a od stavitele prostějovského pana Nedělníka a spol. Porovnáním obou rozpočtů pak bylo shledáno, že Skibiňského rozpočet by měl být nižší o 3 tisíce zl. Původní rozpočet podnikatelů prostějovských byl původně také 13 000 zl., ale uvádějí že jsou schopni rozpočet dle plánů pana Skibiňského, který zřejmě počítal s kaplí o 1 m vyšší, provést za 11 tis. zl., za předpokladu, že by výbor dodal na stavbu dřevo a písek. Bylo tedy dohodnuto se stavitelům p. Nedělníkem a spol., že dodá nový rozpočet, značně snížený. Pan farář Bečák také uvádí, že panu Nedělníku velmi záleží, aby mohli kapli na Radhošti stavět, aby tak mohli „**firmu svou stavitelskou v kraji valašském a ostravském ve známost uvést**“. Výbor také získal důvěru ve firmu prostějovskou z toho důvodu, že v Kvasicích u Prostějova postavili „**krásný kostelík za cenu až téměř báječně levnou**“, že disponují dostatečným množstvím pracovních sil v každém odvětví stavitelském, „**a že sobě troufají kapli radhoštskou za jediné léto úplně dle plánů vyhotoviti**“. Dále pan farář sděluje, že nyní je ve stavebním fondu v hotovosti 8 000 zl. uložených v záložně frenštátské. Je pravděpodobné, že do jara vzroste tato částka o 2 000 zl. a to z části ze sbírky ve Frenštátě a z výstav, které se nyní pořádají s obrazem Madony Valašské od prof. Liebschera. Mimo to někteří majetní občané složili farnímu úřadu záruku na 3 000 zl. na dostavění svatyně radhoštské. Takže by „**s Boží milostí mohlo by se příštího jara, ovšem předpokládajíc vysoké povolení ze strany nejdůstojnějšího kníže-arcibiskupského ordinariátu a slavného c.k. okresního hejtmanství, počíti stavěti.**“

Následným dopisem konsistoře ze dne 8. 1. 1896, došel farnímu úřadu dotaz na cenu dřeva potřebného na stavbu kaple. Pan farář Bečák se dotazoval u různých obchodníků a institucí na aktuální ceny a 9. 2. 1896 pak odpovídá konsistoři. Znalci a obchodníci z Frenštátu stanovili cenu potřebného dřeva na 633 zl. Zároveň prohlašují, že nelze počítat se dřevem z rubiska na vrcholu Radhoště z důvodu jeho kvality a obtížnosti jeho dopravy na zpracování. Arcibiskupský úřad na Hukvaldech stanovil cenu potřebného dřeva na 834 zl. V odpovědi konsistoře ze dne 13. 2. 1896 se uvádí, že pan arcibiskup uhradí darem ½ ceny dřeva, tedy 400 zl., a to ve 4 splátkách.

Dne 29. 3. 1896 podává výbor pro výstavbu kaple¹⁰ zprávu panu arcibiskupovi a konsistoři, že jsou splněny všechny podmínky pro zahájení stavby, jak byly stanoveny dekretem arcibiskupa Fürstenberga ze 7. 11. 1888. Splnění podmínek je podrobně popsáno. Výbor shromáždil ve stavebním fondu 9 700 zl. a navíc má zaručenou částku 4 100 zl. od zámožných občanů frenštátských, takže rozpočet stavby ve výši 12 000 zl. dostatečně zajištěn. Povolení státních hejtmanství ve Frýdku a ve Valašském Meziříčí má zatím pouze ústně, poněvadž se musí počkat, až sníh na Radhošti roztaje a komise může obhlédnout staveniště. Písemně je doložen také závazek měst Frenštátu a Rožnova, že „**udržovati budou rovným dílem kapli dotud, pokud by tato svého zvláštního fondu neměla**“. Tento závazek byl také písemně potvrzen rozhodnutím markrabství moravského¹¹ dne 7. 3. 1896. Výbor tedy žádá, aby arcibiskupská konsistoř vydala povolení ke stavbě.

Následně na to, 9.4.1896, píše pan arcibiskup Kohn faráři Bečákovi dopis, ve kterém sděluje radost, že se našli dobrodinci, kteří zajistili financování stavby. Nyní, po splnění podmínek, je možno zahájit stavbu, jakmile udělí souhlas i obě okresní hejtmanství. Pan arcibiskup požaduje, aby v komisi pro výběr stavebního místa byli zástupci obou panství, tedy panství meziříčského i panství hukvaldského, jemuž podléhaly severní svahy Radhoště.

Důstojný pan farář frenštátský požádal na popud výboru pro výstavbu kaple dopisem ze 13. 6. 1896 arcibiskupskou konsistoř o svolení, aby mohl dne 5. července 1896 posvětit základní kámen kaple sv. Cyrila a Metoděje a slavnostní mši svatou „**blíže staveniště a k tomu cíli zhotovené ochranné místnosti sloužil**“. Z odpovědi konsistoře ze dne 18. 6., podepsané panem arcibiskupem Kohnem, se uvádí, že má být žádosti vyhověno. Pan arcibiskup uděluje farnímu úřadu ve Frenštátě licenci ke svěcení základního kamene. Požaduje, aby oltář ke svěcení mše svaté byl opatřen baldachýnem. Dále upozorňuje na povinnost, dříve sdělenou výboru pro výstavbu, aby se komisionálního jednání o výběru stavebního místa zúčastnili zástupci obou panství. Následně pan farář Bečák v odpovědi arcibiskupské konsistoři ze dne 9. 7. 1886 potvrzuje, že prostřednictvím c. k. hejtmana budou zástupci obou panství oficiálně pozváni ke komisionálnímu řízení na Radhošti, což se také skutečně stalo.

Jako výraz úcty a díků Jeho Milosti arcibiskupu Kohnovi za zájem a zásluhu o výstavbu kaple, se výbor pro výstavbu kaple usnesl, že požádá pana arcibiskupa o svolení, aby jedno z oken v kupoli bylo

¹⁰⁾ Ve složení předseda p. Emil Kostelník, jednatel a farář z Frenštátu P. Bečák, pokladník a kaplan z Frenštátu P. Pochyla, členové výboru páni Fialka, Obdržálek a Křenek.

¹¹⁾ V té době již markrabství bylo nahrazeno moravským zemským výborem, jak je uváděno i dále.

ozdobeno arcibiskupovým znakem. Součástí žádosti¹² je zároveň prosba, aby v případě souhlasu poslali nákres v barvách odznaku, aby firma Benedikta Škardy z Brna,¹³ které je zadáno provedení všech oken, „**okno odznakem tím ozdobiti mohla**“. Pan arcibiskup dává k umístění znaku prostřednictvím konsistoře dne 1. 10. 1896 svolení a táže se farního úřadu, kolik bude okno stát. Zároveň oznamuje, že podobu znaku dodá arcibiskupská stavební kancelář v Kroměříži. Náklad na zhotovení okna se znakem pana arcibiskupa byl firmou Škarda oceněn na 90 zl. Nato pan arcibiskup oznamuje poskytnutí daru 90 zl. na zhotovení okna se svým znakem,¹⁴ které bylo zasazeno do kopule kaple dne 4. 9. 1897. V průběhu roku 1897, kdy je stavba v plném proudu, žádá pan farář Bečák o povolení sloužit mši sv. na den svátku ss. Cyrila a Metoděje v upraveném portálu nedostavěné kaple.¹⁵ V dopise rovněž uvádí, že se očekává, bude-li příhodné počasí, účast tisíců věřících.

Výbor pro výstavbu kaple, v zastoupení předsedy výboru pana Emila Kostelníka a jednatele výboru a faráře frenštátského P. Ignáce Bečáka, oznamuje dopisem z 26. 3. 1898 panu arcibiskupovi, že kaple byla v loňském roce dokončena a „**tak byla naplněna touha chudého, leč zbožného lidu valašského tak, jak si po dlouhá léta žádal. To co znamená pro lid kraje slováckého Velehrad, to bude znamenat pro lid Valašska Radhošť se svojí kaplí**“. Výbor sděluje, že zbývá pouze dokončit vnitřní úpravu, jako je oltář, obstarat bohoslužebná roucha, nádoby a některé lavice. Avšak i o to je již postaráno a rovněž peníze potřebné jsou z části shromážděny, popřípadě zabezpečeny a budou se ještě konat sbírky. Výbor připomíná, že je nezbytné, aby kaple, jejíž stavba stála více než 20 000 zl., byla pod dohledem, proto bude nutné postavit vedle kaple nějaký domek. Ten by byl přístřeším pro dozorce kaple, případně pro kněze v čas nepohody. V něm by byla uschovaná roucha, vše potřebné k bohoslužebnému provozu a vše ostatní. Kaple sama žádné zázemí nemá. Některé návrhy, že by se k tomu účelu mohly využít prostory nově postaveného hostince na rožnovské straně, nepřipadají v úvahu.¹⁶ Proto výbor dospěl

¹²⁾ Ze dne 29.9.1896, podepsané předsedou přípravného výboru panem Kamilem Kostelníkem, jednatelem výboru panem farářem Bečákem a členem výboru p. Obdržálkem.

¹³⁾ Nowak, Joanna: Zapomenutá dílna B. Škarda z Brna, e-Monumentica 4, 2016, č. 2, s. 32–50 (https://e-monumentica.cz/sites/default/files/clanky/2016-2_Nowak.pdf, 25. 3. 2025). V době zakázky pro Radhošť (o níž se autorka nezmiňuje) dílnu prakticky vedl Benediktův syn Eugen.

¹⁴⁾ Dopisem z 18.11.1896.

¹⁵⁾ Dopisem z 22.6.1897.

¹⁶⁾ Patrová turistická útulna stávala jižně od kaple, jen několik metrů před dnešní obslužnou budovou vysílače.

k názoru, že není jiného řešení, nežli vybudovat k těmto účelům dřevěný domek, který by „**svým slohem svatyni nebyl na pohanu**“. Výbor pro výstavbu předložil v tomto dopise rovněž plánek domku od stavitelů pp. Nedělníka a Konečného, s rozpočtem asi 500 zl. Výbor zároveň sděluje, že v současné době nemá potřebné peníze, ale že je možné využít dřevo, které zbylo po stavbě kaple a zbývající dřevo by se dalo dokoupit za menší peníze z rubiska, které je právě poblíž kaple. Dále uvádí, že je vhodná doba pro postavení domku, poněvadž na Pustevnách zrovna řemeslníci dodělávají dřevěnou budovu a po jejím dokončení by se mohli s malými náklady přesunout na radhoštský domek. Z těchto všech důvodů se výbor rozhodl, že by stavbu domku vzal sám na sebe a hotovou stavbu by pak odevzdal do majetku farního úřadu ve Frenštátě. A poněvadž výbor nemá vlastního pozemku, dovoluje si požádat pana arcibiskupa o povolení postavit domek poblíž kaple, na její severní straně. Zároveň je přiložen plánek stavby. Pan arcibiskup odpověděl vzápětí dopisem z 30. 3. 1898 v tom smyslu, aby se výbor rozhodl, zda je stavba domku nezbytná, zdali by se nedalo pro zamýšlený účel využít zařízení postavené v souvislosti se stavbou kaple¹⁷. Tím zřejmě byla otázka domku požadovaného výborem na déle než 30 let uzavřena a nakonec se žádný takový domek, byť jistě potřebný, ani nestavěl.

Dne 27. 7. 1898 oznamuje pan kardinál, dlící toho času na zámku v Kroměříži, své konsistoři do Olomouce, že jej navštívila trojčlenná deputace z Frenštátu se žádostí, aby posvětil již dokončenou kapli na Radhošti. Pan kardinál jejich žádosti vyhověl s tím, že bude-li to možné, mohlo by to být v září. Pro konečný souhlas bude nutné, aby farní úřad ve Frenštátě oznámil, zda jsou přítomné rekvizity pro slavení mše, předepsané konsistorní kurendou čís. X z r. 1872.¹⁸ Dále se dotazuje, jakým způsobem bylo rozhodnuto, jak bude o kapli do budoucna pečováno, zda byla kaple vložena do katastrální knihy a jakým způsobem. Pokud vložena nebyla, pak musí být vložena s tím, že má mít samostatnou vložku.¹⁹ Dále má konsistoř zjistit, kterou neděli bude žehnání probíhat a jaký přístup ke kapli je z Hukvald doporučen. Zároveň má být farnímu úřadu vzkázáno, že hned po žehnání a mši sv. se pan arcibiskup vrátí na Hukvaldy – nechtěl výboru působit zbytečné výdaje s hoštěním, dary a podobně. V tomto smyslu pak požádala konsistoř farní úřad přípisem z 3. 8. 1898 o zodpovězení podmínek, resp. otázek pana arcibiskupa. Farní úřad odpovídá dopisem z 11. 8. 1898 takto: „**Čeho se požaduje v konsistorní kurendě, o všecko jest při kapli postaráno.**“ K druhé otázce, ohledně budoucí péče, odpovídá pan farář Bečák, že dokud nebude mít kaple svůj vlastní fond na udržování, vzala na sebe města Rožnov a Frenštát povinnost se o ni starat. Tento závazek je také stvrzen Zemským výborem v Brně a listina o tom je

¹⁷Zřejmě nějaká „šopka“, postavená jako zázemí či skladiště pro zedníky na stavbě kaple.

¹⁸) Currenda consistorialis (tj. konsistorní oběžník), úřední věstník arcibiskupství určený diecéznímu kněžstvu. Ve jmenovaném čísle X/1872 bylo pod č. 7937 publikováno arcibiskupovo nařízení, podle něhož mají děkani povinnost přiložit ke každé žádosti o udělení mešního indultu pro jakoukoli svatyni v jejich děkanátě vyjádření 1) zda je svatyně vybavena všemi potřebami nutnými k důstojnému slavení mše, 2) zda je vybavena přenosným oltářem, 3) zda je její budova v dobrém stavebním stavu a 4) zda je uvnitř slušně vyzdobena.

¹⁹) Tzn. vlastnit sebe samu. Kaple by tedy v té době nebyla vlastněna farním úřadem ve Frenštátě.

uchována na farním úřadu ve Frenštátě. O zápisu kaple do knihy pozemkové bylo sice jednáno s c.k. okresním hejtmanstvím ve Valašském Meziříčí, pokud se týká pozemku p. hraběte Kinského, ale jednání to bylo dosud bez výsledku. Kaple radhoštská bude mít v pozemkové knize vlastní vložku. Z toho důvodu vykoná c.k. geometr na Radhošti 17. 8. 1898 potřebné práce. Darovací listina panství valašskomeziříčského je ohledně staveniště ze strany rožnovské uložena na farním úřadu ve Frenštátě. Pokud se cesty na svěcení kaple týká, „**kterážto slavnost by měla začít v 9 hodin**“, prosí pan farář pana arcibiskupa aby „**ráčil dospěti v den svěcení o 7 ½ hod. do Frenštátu**“. Poté doporučuje jako nejvhodnější cestu směrem na Rožnov, „**kde pod lesním svahem Kání²⁰ zvaném na něj bude čekati jiný povoz lehčí a úplně bezpečný, kterým se vyjede až téměř ku kapli**“. Po skončení svěcení kaple a oltáře doporučuje pan farář, aby pan arcibiskup sešel pěšky „**dosti pohodlným chodníčkem Miaším**“ dolů do Ráztoky k arcibiskupské myslivně, kde na něj bude čekat jeho vlastní povoz. Zřejmě jako reakce na požadavky kurendy bylo dne 12. 8. 1898 inventarisováno vybavení kaple. Inventurní soupis obsahuje 47 položek se 115 předměty v úhrnné hodnotě 5 930 zl. Kaple byla tedy zařízením a inventářem poměrně bohatě vybavena. Nejcennější byl mramorový hlavní oltář v hodnotě 3 600 zl., 800 zl. stála trojice mariánských obrazů, jimiž je zřejmě myšlen Liebscherův triptych Valašská madonna, dva stříbrné pozlacené kalichy společně 280 zl., ve věži visel nevelký zvonek za 170 zl. a tak dále. Paní Františka Parmová darovala kapli červenou kasuli, arcibiskupův majordomus P. Karel Lorenz kasuli bílou.

V odpovědi konsistoře ze dne 17. 8. 1898 se sděluje, že slavnost svěcení kaple se bude konat 11. 9. 1898.²¹ Pan arcibiskup opustí hrad Hukvaldy v 5 hod. ráno a vydá se na cestu do Frenštátu a pojedou doporučenou lesní cestou v Kaní. Svěcení bude probíhat podle příslušného řádu. Je nutné zajistit dostatečný počet kněží k výpomoci při bohoslužbě a kněží zpěváků. Po skončení svěcení bude arcibiskupská čtená mše s krátkým kázáním. V závěru Te Deum s modlitbou. Po skončení obřadů půjde pan arcibiskup pěšky doporučenou cestou „Miaším“ k myslivně. Pan arcibiskup chce zabránit všemu, co by zvýšilo náklady na slavnost. Nato pan farář Bečák prosí,²² aby pan arcibiskup vyjel z Hukvald později, neboť by na Radhošť přijel příliš brzy. Slavnost by neměla začít před 9. hodinou z toho důvodu, aby se pěší poutníci včas mohli dostat ke kapli. Rovněž kněží, kteří ráno budou sloužit mše ve svých farnostech, by nestihli dřívější zahájení slavnosti. Na to konsistoř odpovídá, že pan arcibiskup odjede z Hukvald až po 6. hodině.

²⁰⁾ Tedy v sedle Pindula.

²¹⁾ V korespondenci mezi arcibiskupskými úřady a frenštátskou farou se užívají termíny „svěcení“ a „žehnání“ kaple proměnlivě, ačkoli jde o dva různé stupně odevzdání objektu bohoslužebným účelům, přičemž svěcení (consecratio, resp. dedicatio) je pokládáno za vyšší stupeň než žehnání (benedictio). Snad tehdy ještě nebylo jasné, o jakou z obou možností půjde. Podle matriky biskupských úkonů lze však s jistotou říci, že nakonec byla kaple pouze požehnána (ZA Opava, pob. Olomouc, fond ACO, kniha 10d, sv. Ecclesiae consecratae), což je poněkud překvapující, když úkon provedl biskup – k žehnání nebylo nutně třeba biskupa, ke svěcení ano.

²²⁾ Dopisem ze dne 23. 8. 1898.

Ještě před svěcením žádá pro kapli P. Bečák udělení indultu, licence ke sloužení mší na Radhošti, a to vždy o nedělích nebo svátcích, když**“tento chudý a zbožný lid nemůže jindy než v neděli anebo ve svátek cestu na Radhošť podstoupiti“**, a to v den svátku sv. Cyrila a Metoděje (5. 7.), dále na svátek Nanebevzetí Panny Marie (15. 8.) a na den svátku Povýšení sv. Kříže (14. 9.). Poslední se v návrhu ocitl proto, že valašský lid se od nepaměti chodíval o tomto svátku modlit ke kříži na Radhošti. Povinnost sloužit mše spojené s udělením indultu ovšem nemůže být pro farní úřad závazná, neboť nemá fond na nezbytné výdaje spojené s bohoslužbou. Z následující odpovědi konsistoře vyplývá, že indult proto nemůže být udělen, dokud nebude vyřešena otázka nákladů spojených s jeho uplatňováním: udělení indultu váže farnost povinností ke sloužení mší. Konsistoř tedy odpověděla zcela předvídatelně a doporučila, aby zatím farnost žádala o povolení slavení mší v kapli na Radhošti jednotlivě, pro každý případ zvlášť. Rovněž nesmí dojít k tomu, že kvůli mším v kapli na Radhošti budou zanedbávány mše ve farním kostele.

Nejen výstavbou kaple se musel výbor pro výstavbu zabývat. Dopisem ze 7. 10. 1900 se obrací na pana arcibiskupa s prosbou, aby arcibiskupská lesní správa vytýčila pohodlnější chodník pro poutníky z frenštátské a trojanovické strany, který by však neublížil lesní kultuře. Dosud je povoleno chodit arcibiskupskou lesní správou na Radhošť toliko chodníkem zvaným „Liďačka“, který je ale ze všech chodníků, které vedou na Radhošť nejobtížnější, nejstrmější, takže staří lidé se na Radhošť vůbec nedostanou. Výbor v žádosti navrhuje, který chodník, vedoucí po jmenovaných lesních parcelách by nejlépe vyhovoval. Pan arcibiskup Kohn přeposílá žádost výboru na ředitelství arcibiskupských statků do Kroměříže se žádostí o vyjádření, zda případným vyhověním žádosti o povolení stezky nebudou poškozeny zájmy panství, zda stávající průchod poutníků a turistů nepůsobí škody a v případě že ano, jak jim předejít.²³ Lesní úřad Hukvaldy se vyjádřil, že se poutníci a turisté chovají celkem slušně a škody nepůsobí.²⁴ Pokud se týká návrhu chodníku, pak lesní úřad uvádí jako první doporučenou cestu Fürstenweg.²⁵ Tuto cestu použil pan arcibiskup Kohn při návratu z výše popsaného svěcení kaple. V odpovědi rovněž lesní úřad uvádí, že i když bude vytyčen nový, pohodlnější chodník, klidu v revíru to neprospěje. Přesto ředitelství arcibiskupských statků v Kroměříži nakonec souhlas s vybudováním pohodlnějšího chodníku dalo. Avšak s podmínkou, že v případě kdyby docházelo k rušení klidu zvěře, bude povolení odňato. Na žádost pana arcibiskupa pak vyčíslo náklad na její vybudování částkou 200 K. Pan arcibiskup pak rozhodl a v oznámení předsedovi Matice p. Emilu Kostelníkovi sdělil, že náklady na vybudování chodníku uhradí ze svých osobních prostředků.²⁶ Nový chodník na Radhošť se řeší ještě

²³⁾ Dopisem ze dne 10. 10. 1900.

²⁴⁾ Dopisem z 15. 11. 1900.

²⁵⁾ Je to asi první známá zmínka o názvu „Knížecí cesta“, který byl dosud spojován až s osobou Kohnova nástupce Františka Saleského kardinála Bauera, který nechal cestu z vedoucí z údolí Ráztoka na Pustevny rozšířit a zpevnit.

²⁶⁾ Dopisem z 11. 12. 1900.

v r. 1928, kdy Pohorská Jednota Radhošť získala od Ústředního ředitelství arcibiskupských statků povolení k výstavbě chodníku v trojanovickém revíru, avšak bez příspěvku na jeho vybudování, neboť, jak kancelář uvádí, oprava Knížecí cesty si vyžádala již tak velkého nákladu.

Poněvadž podávat jednotlivé žádosti o povolení mše na konkrétní datum bylo velmi nepraktické, opakovanou žádost o udělení trvalejšího indultu ke slavení mší sv. v kapli na Radhošti podal dopisem z 27. 6. 1902 viceděkan a farář frenštátský P. Jan Břečka, který nahradil ve farním úřadě pana faráře Bečáka. V žádosti pak farář uvádí, že se v kapli dosud konají pravidelně mše sv. na svátek sv. Cyrila a Metoděje (5. 7.), na svátek sv. Anny (26. 7.) a svátek Proměnění Páně (6. 8.). Slavení těchto mší je sice jednotlivě arcibiskupskou konsistoří schvalováno, ale kaple dosud nemá udělen indult. Pan farář také sděluje, že v létě chodí mnoho lidí na Radhošť a mezi nimi i řada kněží, kteří by v kapli rádi sloužili mše. Domnívají se že tam sloužit mohou, a nemají čas vyžádat si předem povolení u konsistoře. Proto pan farář žádá o udělení indultu ke slavení mší svatých, a to na svátek sv. Cyrila a Metoděje, sv. Anny, svátek Proměnění Páně. Také žádá o propůjčení pravomoci udílet povolení cizím kněžím, když o to osobně u faráře ve Frenštátě požádají. Z konsistoře k této žádosti došla odpověď, že platí podmínka, že dokud nebude vyřešena otázka nákladů spojených s bohoslužbami v kapli na Radhošti, které zmínil frenštátský farní úřad v září 1898, nemůže být indult udělen. Na to reaguje pan farář dopisem ze 13. 7. 1902 a uvádí, že již pominuly obavy z nedostatku prostředků na zajištění bohoslužeb, jak byly v předešlé žádosti uváděny. Výdaje spojené s bohoslužbou jsou nepatrné a o velkých svátcích se dostatečně dají uhradit z ofěry vybrané při mši. Rovněž je zmiňován dar pro účely oslav svátku sv. Cyrila a Metoděje zajištěný nadačním listem místního rodáka P. Augustina Parmy, kněze řádu premonstrátského v Nové Říši, vydaným dávno před postavením kaple.²⁷ Výdaje spojené s oslavami svátku Proměnění Páně jsou pak zajištěny z nadace pí. Marie Michnové.²⁸ Když některý kněz-turista chce v kapli mši sv. celebrovat, hradí si náklady na ubytování sám. Dále pan farář Břečka ujišťuje konsistoř, že službou při oslavách v kapli na Radhošti v žádném případě netrpí sloužení mše svaté v kostele ve Frenštátě, neboť ve farnosti také vypomáhá P. Jan Vorálek. Z výše uvedeného žádá pan farář znovu o udělení indultu.

A protože ani tentokrát konsistoř žádosti v úplnosti nevyhověla a nepovolila farnímu úřadu udílet povolení slavit mši sv. v kapli kněžím-turistům na jejich osobní požádání, požádal pan farář Břečka znovu a to dopisem ze dne 23. 6. 1903. Konsistoř, zřejmě již unavena opakovanými žádostmi o toto právo pro farnost, tentokrát dopisem z 29. 6. 1903 souhlas dává, ale jenom na aktuální rok 1903. Podmínkou souhlasu bylo, že kněží, kteří žádají o sloužení mše sv., musí býti řádně oděni.

Stavba kaple byla kolaudována 12. 9. 1902 a povolení k užívání bylo vydáno okresním hejtmanstvím v Místku. V roce 1904 byl připraven postranní oltář pro umístění obrazu akademického malíře Adolfa Liebschera „Valašská Madonna“. Jeho svěcení připravil farní úřad na 17. 9. 1904. Podle dopisu arcibiskupské konsistoři ze 4. 7. 1904 žádá pan farář Břečka o povolení svěcení postranního oltáře,

²⁷⁾ V r. 1872.

²⁸⁾ Datovaná 15. 3. 1889.

obrazu a kříže. Vzápětí byl konsistoří tento souhlas udělen, s podmínkou, aby nebyly zkráceny nedělní bohoslužby ve farnostech.

Nekvalitně provedená stavba kaple si vyžadovala časté a pro správce kaple nákladné opravy. Správa spočívala od r. 1905 v rukou spolku Matice radhoštská. Prosbu adresovanou panu arcibiskupu Františku Saleskému Bauerovi, valašskému rodáku z Hrachovce, sedícímu v té době na olomouckém stolci, posílají představitelé Matice, zastoupení předsedou panem Emilem Kostelníkem, dopisem z 31. 3. 1913, a žádají o příspěvek na opravy kaple. V žádosti uvádí, že jsou nuceni odstranit z bočního oltáře originál Valašské madony a ochránit jej tak před zničením vysokou vlhkostí. Originál byl nahrazen kopií, jejíž zhotovení si vyžádalo 400 K. Je nevyhnutelné opravit střechu a peníze Matice nemá. V té době má Matice v pokladně 364 K. V reakci na to, zřejmě na popud pana arcibiskupa, posoudila stavební kancelář Ústředního ředitelství arcibiskupských statků v Kroměříži stav kaple po stavební stránce. Odhaduje nutné opravy spočívající v částečné opravě plechové střechy, v opravě omítek vnitřních i vnějších, které se nacházejí „**ve velmi bídném stavu**“ a opravu zasklení rozbitých oken. Stavební kancelář vyčíslila náklady na tyto opravy na 1 500 K. Stavební kancelář poskytnutí podpory na tyto opravy vřele doporučuje.

Bylo to pro Matici období velké nouze a zoufalých snah získat potřebné prostředky. O poskytnutí finanční pomoci žádá dopisem z 2. 9. 1916 také „**laskavého dobrodince a štědrého podporovatele**“ pana kardinála Lva Skrbenského z Hřístě, rodáka z Hukovic u Nového Jičína, který byl v tom roce jako arcibiskup přeložen z Prahy do Olomouce. Matice v dopise uvádí, že se nutnými opravami zadlužila a „**není v stavu při malém počtu členů v této válečné době svým dluhům dostáti**“. A bez nutných oprav hrozí za několik let zánik kaple. Reakce arcibiskupství na žádosti Matice se v archivu nedochovala. Je zde ale rozhodnutí ústředního ředitelství arcibiskupských statků v Kroměříži, které věnuje Matici na opravy 200 K.

Neutěšený stavební stav kaple si vynutil radikální zásah. Pro posouzení technického stavu byla oslovena firma stavitelů Barabáše a Bayera z Rožnova. Ti vydali technickou zprávu datovanou 11. 6. 1924, ve které popisují stavební vady s návrhem na jejich odstranění. Ve zprávě se například uvádí, že byla použita malta nevhodného složení pro stavbu v této nadmořské výšce, malta řádně nezatvrdla ani za 25 let po dokončení. To se projevuje zejména velkou vlhkostí uvnitř kaple. Venkovní omítka je povětšinou opadaná. Zdivo má četné trhliny, takže je ohrožena bezpečnost stavby. Posuzovatelé navrhuji vyčistit spáry od stávající malty do hloubky 15 cm a nahradit jí maltou cementovou. Dřevěná konstrukce střechy je částečně prohnílá a bude jí nutné z 1/3 vyměnit. Vlhký vzduch se sráží v prostoru nad klenbou, protože půda není odvětrána. Je nutno zajistit odvod vlhkosti nad střechu kaple. Hniloba zasáhla částečně i dřevěnou konstrukci bání. Bude nutné vyměnit i část plechové krytiny. Technická kancelář obou stavitelů vyčíslila v podrobném, ale jen přibližném rozpočtu náklady na opravy na 41.850 Kč.²⁹

Byl to zcela jistě důsledek tohoto odborného posudku a hrozba potřebných výloh na nutnou opravu, proč se Matice znovu rozhodla požádat o pomoc arcibiskupství. Tehdejší kaplan ve Frenštátě a zároveň předseda Matice P. Filip Eliáš, rodák z Lipníka nad Bečvou, posílá dopis, datovaný 16. 6. 1924, centrálnímu řediteli arcibiskupských statků v Kroměříži s prosbou o přímluvu u pana arcibiskupa, aby se kaple ujalo arcibiskupství. Ve stejný den a ve stejném duchu píše Eliáš dopis přímo panu arcibiskupu

²⁹⁾ Datovaném dnem 10. 6. 1924.

Leopoldu Prečanovi. V něm popisuje špatný stav kaple, uvádí hrozbu zřícení kopule kaple a připomíná velkou návštěvnost vrcholu Radhoště a kaple. Konstatuje, že Matice radhoštská, která by se měla o kapli starat, nemá prostředky a spolkové příjmy plynoucí z příspěvků členů a drobných darů jsou nedostatečné. Přitom „mateřská“ farnost frenštátská nemá peníze ani na vybavení a opravy farního kostela. Z toho důvodu prosí farnost o příspěvek pro kapli na Radhošti, aby tato byla zachována.

Dalším zajímavým dokumentem, vypovídajícím o této složité době v historii kaple, je žádost farního úřadu z července 1924, adresovaná arcibiskupské konsistoři, s doporučením děkanského úřadu v Příboře, zastoupeným p. děkanem Filipem Pospíšilem. V žádosti se žádá o povolení devinkulace³⁰ tří vkladů na účtech městské spořitelny, a to na opravy kaple. Šlo o účet nazvaný Fond svatyně na Radhošti s částkou 203 Kč, vklad odkazu faráře Ignáta Černocho pro kapli na Radhošti s částkou 5.000 Kč a vklad Cyrilo-metodějské svatyně s částkou 586 Kč. Uvolnění vkladů je požadováno na nutnou opravu kaple, které hrozí sesutí, pokud nebude ihned přikročeno k záchranným pracím. V žádosti se také uvádí, že se v tomto roce konají na Radhošti oslavy 40. výročí založení Pohorské Jednoty,³¹ k nimž bude pozván pan arcibiskup, ministři, poslanci a tisíce turistů a působilo by smutným dojmem, kdyby vzala za své kaple, která vévodí celému okolí. Rozpočet na opravu je 40 000 Kč. Pan arcibiskup Leopold Prečan, „**ve své dobrotě a velkorysosti se uvolnil darovat 20 000 Kč, ve 4 ročních splátkách po 5 000 Kč**“, jak je doloženo dopisem arcibiskupské konsistoře z 11. 7. 1924. Jako poděkování za slíbený dar se Matice rozhodla vsadit do stěny kaple pamětní desku z mramoru s poděkováním panu arcibiskupovi.³²

A podařilo se kapli zachránit! Velká stavební oprava vnějšku kaple a její střechy, provedená firmou stavitelů Karla Barabáše a Františka Bayera z Rožnova a klempíře Jindřicha Preča, byla v r. 1924 dokončena, což dosvědčuje dopis Matice radhoštské z 13. 12. 1924 podepsaný předsedou a kaplanem frenštátským P. Filipem Eliášem a jednatelem spolku panem Robertem Polanským. Celkové náklady na opravy vnějšku a střechy kaple, provedené v r. 1924, činily 43 887 Kč. Výdaje byly financované zčásti z darů příznivců a dobrodinců, z uvolněných vkladů a půjčkou. Dopis je zakončen poděkováním za přislíbený dar pana arcibiskupa a prosbou o uvolnění jeho části na doplacení dluhu.³³ Na léta 1925 a 1926 si Matice naplánovala opravu vnitřních prostor kaple, a to po předchozím odborném posouzení stavebním radou Richardem Šprindrichem, ředitelem stavební kanceláře kroměřížského ústředního ředitelství, a dalších dvou architektů. Náklad na opravy spočívající zejména v odstranění stávající omítky a zhotovení omítky nové a zajištění ventilace z prostor kaple dosahovaly dle rozpočtu rožnovských

³⁰⁾ Uvolnění vkladu uloženého v peněžním ústavu.

³¹⁾ Oslavy se konaly 16. 8. 1924.

³²⁾ Jak je sděleno dopisem z 4. 9. 1924.

³³⁾ Což se také stalo, jak dosvědčuje dokument konsistoře z 29. 12. 1924.

stavitelů částky 36 500 Kč, jak bylo uvedeno v předložených rozpočtech z června 1925. A pan předseda Matice P. Eliáš znovu píše panu arcibiskupovi prosbu o další finanční pomoc. Tato prosba je zakončena větou „**opravením této svatyně si Vaše Arcibiskupská Milost postaví na Radhošti trvalý pomník**“.

V červnu r. 1925 píše frenštátský pan farář Tomáš Kopecký na konsistoř dotaz, zda se v archivu arcibiskupství nenalézá písemný závazek-revers měst Rožnova a Frenštátu, kterým se zavázala kapli udržovat. „**Kaple je zvenčí opravena a chceme provést i opravy vnitřní. V archivu farnosti jsem písemnost tohoto druhu nenašel. Ani v archivech městských se prý nic takového nenalézá. Ale vzhledem k tomu, že město Frenštát přispívá ročně na opravy kaple 100 Kč, lze předpokládat, že takovýto závazek existuje**“.

Konsistoř v odpovědi uvádí, s odkazem na podmínky výstavby kaple z r. 1889, že farní úřad ve Frenštátě tehdy uváděl, že písemné závazky obou měst jsou uloženy u něj. Konsistoř tedy doporučuje, aby se pan farář řádně poohlédl v archivu farnosti, popřípadě se obrátil na archiv zemského výboru.³⁴ A velké opravy pokračovaly i v následujících létech. Stejně tak neustávají prosby určené panu arcibiskupovi o finanční pomoc. Dopisem z 10. 1. 1926 seznamuje předseda Matice P. Filip Eliáš a jednatel p. Robert Polanský pana arcibiskupa s průběhem opravy kaple v r. 1925. Byla odstraněna špatná vnitřní omítka a „**nežli se má něco podniknout uvnitř, nezbývá nic jiného, než abychom celou kapli a hlavně kopuli dali do šindela**“.³⁵ Ve finanční tísní Matice znovu prosí o nějaký finanční dar a také o darování dřeva na výrobu 18 000 ks šindelů. Odpověď byla částečně příznivá, když pan arcibiskup rozhodl darovat Matici 5 000 Kč na úhradu dluhu za práce provedené v r. 1925. Lesnímu úřadu arcibiskupských lesů na Hukvaldech bylo pak nařízeno, aby ihned začal s výrobou šindelů v požadovaném množství. Náklady na výrobu šindelů však ponese sama Matice. Ke konceptu odpovědi, která byla farnímu úřadu a Matici zaslána, připojuje pan arcibiskup Prečan vlastní rukou kritickou poznámku: „**Kdyby byl farní úřad ve Frenštátě kaple více si všímal, nebyla by přišla na tak smutné konce**.“ Domnívám se, že tato poznámka byla, s ohledem na starosti a úsilí vynaložené všemi, kteří se zasloužili o stavbu a její další opravy, příliš přísná a málo spravedlivá. Na druhou stranu nutno uznat, že byl Prečan, povahou sám od sebe velmi spořivý Hanák, velmi tísněn těžkou krizí, do které hospodářství arcibiskupství upadlo důsledkem nucených válečných půjček, poválečného praktického vyvlastnění orné půdy (eufemisticky zvané pozemkovou reformou), záborem i lesních pozemků, naprostou dezorganizací hospodářské správy za

³⁴) Arcibiskupská konsistoř v této věci upozorňuje na prohlášení stavebního výboru z 29. 3. 1896 (uvedené v textu výše), tedy z doby před zahájením stavby kaple, ve kterém stavební výbor oznamuje konsistoři, že všechny podmínky pro zahájení výstavby kaple jsou splněny. Výslovně v tomto prohlášení bylo uvedeno, že je písemně doložen závazek měst Frenštátu a Rožnova, že se budou podílet na údržbě kaple, pokud by tato na opravy neměla žádné peníze. Tento závazek byl dle tohoto prohlášení také potvrzen rozhodnutím markrabství moravského dne 7. 3. 1896. Písemný závazek obou měst by se mohl nalézat v archivním fondu Farního úřadu Frenštát (zatím neuspořádaném), uloženém ve Státním okresním archivu v Novém Jičíně.

³⁵) Přílohou dopisu je též účet za odsekání omítky v kapli. Zajímavé je pak vyúčtování mzdy dělníků. Mzda zednického políra činila 6 Kč/hod., mzda zedníka 5,20 Kč/hod. a mzda nádeníka 2,70 Kč/hod.

arcibiskupa Antonína C. Stojana³⁶ a nakonec i obecnou nejistotou, jak se tou dobou vinou tzv. Marmaggiho aféry³⁷ do krajnosti napjaté poměry mezi státem a církví dále vyvinou.

Je září 1926. Předseda Matice P. Filip Eliáš píše řediteli arcibiskupských statků do Kroměříže: **„Opravy kaple spějí ke konci. Myslím, že za 14 dnů budeme hotovi. Dřívější kaple bude k nepoznání. Myslím, že jako rožnovský rodák budete mít radost, že jste přispěl k ozdobení Radhoště. Budeme-li ještě letos kapli světiti, to co nejdříve sdělíme.“**³⁸

Okresní politická správa v Místku oznamuje dne 12. 11. 1926, že byla na žádost Matice radhoštské nově restaurovaná kaple na Radhošti kolaudována. Na základě kolaudace, při níž nebyly shledány žádné technické ani veřejnoprávní závady, uděluje okresní politická správa v Místku ve shodě s okresní politickou správou ve Valašském Meziříčí souhlas s užíváním rekonstruované Cyrilometodějské kaple na Radhošti **„pro potřebu kulturně-společenských a náboženských účelů“**. S ohledem na bezpečnost se ukládá spolku, **„aby zamezil používání ochozu kol kaple k přenocování návštěvníků, protože může být obava požáru při neopatrnosti se světlem“**. Z protokolu o kolaudaci je patrné, jak velká pozornost byla této záležitosti věnována. Mimo samozřejmé účasti zástupců Matice a farnosti, okresních politických správ z Místku a z Valašského Meziříčí, stavitelské firmy Bayer, a zástupců obce Trojanovice a města Frenštát, se kolaudace zúčastnil i zástupce Státního památkového úřadu v Brně, zástupce Ústředního ředitelství arcibiskupských statků v Kroměříži a zástupce Cizineckého svazu v Brně. Zajímavé vyjádření ke stavbě podává zástupce Státního památkového úřadu v Brně p. inž. Vladimír Dufka, cituji: **„V celkovém vyvinutí i v detailech příliš členěná dřevěná zvonice, přistavěná k západnímu průčelí kaple, přinesla do celkového obrazu formově odlišný element, který se odráží od vyrovnaných hmot a hladkých ploch kaple.“** Jinak ale i on se vyjadřuje, že stavba je velmi zdařilá, zvláště vyzdvihuje její opláštění šindelem. Ostatní účastníci kolaudačního řízení se ke stavu provedení opravy a přístavby vyslovili příznivě.

Kaple, krásně zrestaurovaná a zkolaudovaná, je tedy připravena sloužit návštěvníkům, především věřícím poutníkům. Avšak správce kaple, Matice radhoštská, počítá značné dluhy. Úpěnlivou prosbou panu arcibiskupovi vyjádřenou v dopise z 23. 2. 1927, vypočítává kolik kde dluží. Ve spořitelním spolku ve Frenštátě 150 000 Kč, ve spořitelně v Rožnově 110 000 Kč. Právě spořitelna v Rožnově hrozí žalobou

³⁶Jež nakonec vedla k rezignaci tehdejšího ústředního ředitele arcibiskupských statků a známého lesního odborníka p. Josefa Konšela

³⁷Diplomatický konflikt mezi Československou republikou a Vatikánem ve 2. pol. dvacátých let 20. století v souvislosti s oslavou památky Jana Husa

³⁸) Dopis z 21. 9. 1926. Ústředním ředitelem byl od roku 1922 Jan Holub, narozen 7. 3. 1882 v Rožnově pod Radhoštěm č. 40, syn Oldřicha Holuba, gruntovníka z Rožnova, a Adély Holubové, roz. Mikulenkové z Prostřední Bečvy, zemřel 16. 6. 1942 v Kroměříži, pohřben v Rožnově.

a exekucí. Matice by byla schopna sehnat a v dohledné době zaplatit 100 000 Kč. A z důvodu tísně znovu prosí o finanční pomoc. Na tuto žádost odpovídá Ústředí arcibiskupských statků, že s ohledem na velké úkoly, které jej v r. 1927 čekají, musí žádost odložit na dobu pozdější. Zatím posílá Matici na úhradu dluhů 10 tis. Kč. Starosti s finanční situací Matice tedy pokračují.

Velice zajímavý a pro současné poměry zvláště inspirující je desetistránkový protokol z 12. 1. 1927, kterým Podnikatelství staveb Kudlich a Blažek, stavitelé z Frenštátu, podalo podrobný popis provedených prací na opravách kaple v létech 1924 až 1926 včetně podrobné revize účtů za opravy.³⁹

Matice rovněž v té době řešila s kaplí sousedící pozemky. Zhruba 1,5 ha pozemek na straně bečvanské kupuje od panství meziříčského.⁴⁰ Dopisem z 15. 3. 1927 žádá Ústřední ředitelství arcibiskupských statků o odprodej pozemku na straně trojanovické o výměře 6,38 ha. Uvádí se, že se jedná o cestu a křovinový nálet. K prodeji zřejmě nedošlo z finančních důvodů,⁴¹ uskutečnil se ale později, konkrétně r. 1934, a to ve větší výměře.

Roku 1927 předložila Matice radhoštská arcibiskupství změnu svých stanov. Ve vyjádření právního referátu arcibiskupství jsou shledány jako dobře zpracované s tím, že je nutno do stanov zapracovat zásadu, že vystoupení člena Matice z římsko-katolické církve má za následek pozbytí členství, a to ipso jure, aniž by o tom muselo rozhodovat představenstvo. V návrhu změn stanov bylo též ustanovení, že farář frenštátský nemusí být automaticky starostou Matice. K tomu právní referát arcibiskupství dává připomínku, že v takovém případě by starostu spolku jmenoval pan farář. Právní referát rovněž nedoporučuje v návrhu změn stanov ustanovení, že starostu spolku jmenuje pan arcibiskup, aby nebyl zapleten do případných místních sporů. K vyjádření právního referátu pak předseda Matice P. Eliáš dopisem z 23. 4. 1927 namítá, že ve stanovách by naopak měl být vliv pana arcibiskupa zásadní. Do výboru Matice by byl jmenován zástupce Ústřední správy arcibiskupských statků a předsedu Matice by jmenoval pan arcibiskup. Oba by měli právo veta při správě spolkového majetku. Odvolává se při tom na současnou snahu, aby náboženské spolky byly soustředěny kolem biskupa. Jde o hnutí Katolické akce (Actio catolica), hnutí laiků v rámci církve. Dále uvádí, že ponechávat spolek místním poměrům je pro kapli nebezpečné, neboť při malém zájmu může kaple upadnout do takového stavu, ve kterém se donedávna nacházela.

³⁹⁾ Matice Radhoštská si zřejmě zadala vypracování takového posudku a revize. Je provedeno velice precizně a lze z něho podrobně zjistit jak byla restaurace kaple provedena. Velmi důkladně byly ověřeny účty za provedené práce a potvrzeny náklady na rekonstrukci kaple spočívající v opravách kaple, přístavbě ochozů a přístavbě zvonice, to celé v částce 335 831,71 Kč.

⁴⁰⁾ Za částku 100 Kč/ha.

⁴¹⁾ Jak vyplývá z vyjádření ředitelství arcibiskupských statků z 21. 6. 1929.

V závěru pak P. Eliáš uvádí, že návrhy pro pana arcibiskupa na obsazování předsedy Matice a člena výboru by mohl podávat předseda Apoštolátu Cyrila a Metoděje,⁴² který by měl rovněž v evidenci majetek Matice a přešel by na ní tento majetek v případě, pokud by se Matice rozešla. V záležitosti stanov vede P. Eliáš další korespondenci s panem ředitelem arcibiskupských statků, uvádí, že se neshoduje s právním referátem ve dvou bodech: právní referát navrhuje, aby ve výboru spolku byl zástupce arcibiskupských lesů z Hukvald, kdežto on sám by si přál, aby tam byl zástupce ústřední správy arcibiskupských statků v Kroměříži. Druhou neshodou je, že P. Eliáš navrhuje, aby starostu spolku jmenoval pan arcibiskup, oproti mínění právního referátu, aby to byla záležitost farního úřadu Frenštát. Eliáš svůj návrh zdůvodňuje tím, že ve Frenštátě bývají farářem jmenováni již starší kněží, pro něž je obtížné se dostatečně věnovat kapli na Radhošti. Pokud by jmenoval starostu spolku pan arcibiskup, všichni by se jeho rozhodnutí podřídili. Nakonec byly stanovy schváleny v takové podobě, která se více blížila záměru Matice. Starostu, pokud jím bude kněz, jmenuje arcibiskupská konsistoř. Do stanov nebylo zahrnuto stanovisko právního referátu, že vystoupení člena Matice z římsko-katolické církve má za následek pozbytí členství. Stanovy byly schváleny Zemským úřadem v Brně v r. 1929.⁴³

Dopisem ze 17. 1. 1927 se frenštátský pan farář Tomáš Kopecký dotazuje konsistoře, zda by bylo možno v kapli na Radhošti povolit staroslověnské bohoslužby. Svoji žádost odůvodňuje: **„Hora Radhošť byla vždy památnou a významnou pro lid moravský zvláště tím, že zde dle pověsti spočinula noha sv. Metoděje, když krácel na své misijní cestě do Ruska.“** Zde také byl před dávnými léty postaven kříž, u kterého se dobrý valašský lid scházel k soukromým modlitbám. I byla zde postavena svatyně, která se stala centrem kraje. Kolem oltáře sv. Cyrila a Metoděje se zejména na den 5. července k slavným bohoslužbám shromažďuje lid nejen z Valašska, nýbrž i z dálných krajů moravských,. A dále se píše: **„Náboženský rozkol, který vznikl v našem národě, zapustil kořeny i v našem kraji. Heslem rozkolníků je zmocnit se Radhoště a odtud rozsévat nevěru do lidu valašského. Jako důvod uvádí, že Cyril a Metoděj konali bohoslužby v jazyce staroslovanském, tedy lidu srozumitelném, a oni sami vysluhují své bohoslužby v jazyce českém.“**⁴⁴ **To jest jediná jejich zbraň, kterou mnohé do svých tenat dostanou“.** Z toho důvodu P. Kopecký prosí, aby byla udělena fakulta pro kapli na Radhošti, aby mohla být konána bohoslužba v jazyce staroslověnském. **„Tím by byla vyražena zbraň rozkolníků, věřící by byli více utvrzeni ve víře a svatyně na Radhošti stala by se baštou, o kterou by se marně rozrážela**

⁴²⁾ Apoštolát Cyrila a Metoděje byl moravský katolický spolek, založený v r. 1891 Mons. Antonínem Cyrilem Stojanem se zaměřením na pěstování vztahů s církví řecko-katolickou, pravoslavnou a ostatními východními církvemi.

⁴³⁾ Zajímavá ustanovení jsou zejména v §1 – účel spolku, kde vedle „povznášení úcty ke sv. Cyrilovi a Metodějovi, zachovávat, zvelebovat a udržovat tamní bohoslužby“, je účelem spolku také pečovat o potřeby poutníků a turistů, zejména také výkonem činnosti hostinské, výčepnické a jiné živnosti. Prodej valašských památek, zřizovat útulny na Radhošti a pěstovat na Radhošti ovčářství.“ Počítal tedy spolek výhledově i s vlastní hospodářskou činností, aby nemusel být odkázán jenom na dary a dotace. Stanovy také zřizovaly smírčí soud pro případné spory mezi členy. V čele Matice stál starosta, kterým již nemusel být kněz.

⁴⁴⁾ Jednoznačně je míněna Církev československá, ustavená v r. 1920.

zloba nevěrců a odpadlíků. Kaple na Radhošti by se tak stala místem poutním“. Konsistoř předala žádost farního úřadu Frenštát nunciatury v Praze a odpověď nunciatury na tuto žádost z 3. 2. 1927 je kategoricky negativní, jak obratem konsistoř frenštátské faře sděluje.⁴⁵

Farní úřad ve Frenštátě také požádal dne 24. 5. 1927 arcibiskupskou konsistoř o fakultu k posvěcení restaurované kaple. Zároveň sděluje, že akt svěcení ochotně převezme senátor, čestný kroměřížský kanovník P. Eduard Kavan, farář z Valašského Meziříčí. V následující odpovědi arcibiskupské konsistoře se uvádí, že není třeba nového svěcení, když kaple byla již jednou vysvěcena, postačuje rekonciliace vykropením.⁴⁶

V roce 1931 chystá Matice radhoštská další významnou akci, instalaci sousoší sv. Cyrila a Metoděje, darovaného akademickým sochařem Albínem Poláškem. Dopisem z 12. 1. 1931 prosí předseda Matice a frenštátský farář P. Eliáš ředitele arcibiskupských statků o darování cca 2 m³ stavebního řeziva potřebného pro zašalování sousoší. V žádosti se uvádí i socha Radegasta, věnovaná p. Poláškem Pohorské jednotě. Obě díla budou veřejnosti předána v létě. Žádost byla vyřízena kladně podpisem pana arcibiskupa.

Pak nastaly pro kapli a Matici radhoštskou opět složitější časy. Roku 1931 předčasně, ani ne padesátiletý, zemřel aktivní předseda P. Filip Eliáš. P. Medard Horák, jeho neméně usilovný nástupce v obou funkcích, tj. frenštátského faráře a předsedy spolku, žádá 27. 12. 1932 arcibiskupskou konsistoř o radu, jak přimět město Rožnov k uhrazení patronátního závazku do fondu k udržování a opravám kaple, k čemuž se města Frenštát a Rožnov zavázala r.1888.⁴⁷ Zatímco Frenštát svůj závazek splnil a obnos 30 000 Kč je uložen na účtu v městské spořitelně ve Frenštátě, Rožnov odmítá jakýkoliv závazek plnit. Ani osobní jednání frenštátského pana faráře s rožnovským starostou nepomohlo. Matice radhoštská potřebovala v té době peníze na nutné opravy, krytí ochozů a oken s nákladem přes 22 000 Kč. Část z toho, 10 000 Kč, si hodlala vypůjčit z fondu na opravy kaple, ale k tomu potřebovala souhlas konsistoře, o který písemně požádala. Dopisem z 30. 12. 1932 povoluje arcibiskupská konsistoř uvolnění požadované částky 10 000 Kč pro Matici radhoštskou a 4 000 Kč z úroků fondu. Ohledně odmítnutí závazku města

⁴⁵⁾ Dopisem z 11. 2. 1927.

⁴⁶⁾ Dopis z 28. 5. 1927.

⁴⁷⁾ Závazek měst Frenštátu a Rožnova k financování oprav kaple byl vyjádřen již na počátku jednání o výstavbě kaple, je zmíněn již v žádosti o souhlas s postavením kaple, adresované panu arcibiskupovi Fürstenbergovi. Za město Frenštát toto stvrzuje p. Alois Fialka, za Rožnov pak místostarosta p. Martin Bill. Písemně byl takový závazek obou měst zcela jistě uzavřen nejpozději na počátku r. 1896, když ve zprávě přípravného výboru pro výstavbu kaple o tom, že byly splněny všechny podmínky pro zahájení výstavby, je toto znovu potvrzeno. Dokonce je uvedeno, že tento závazek byl schválen Markrabstvím moravským dne 7. 3. 1896.

Rožnova, píše konsistoř, sotva je bude možno donutit právní cestou, neboť patronátní závazky obou měst z r. 1888, nebyly schváleny moravským zemským výborem.⁴⁸

Roku 1932, konkrétně dopisem z 3. 8., Matice radhoštská žádá pana arcibiskupa o postoupení pozemku v sousedství kaple o výměře cca 7 ha. Postoupení odůvodňuje tím, že jsou tlaky na to, aby v bezprostřední blízkosti kaple se postavily objekty, které by charakteru kaple ublížily. Například modlitebna nějaké nekatolické církve, hotel, kramářské boudy apod. V žádosti se píše, že pozemky sousedící s kaplí vlastní také Pohorská jednota Radhošť a město Rožnov, a pokud by byla majitelem pozemků Matice radhoštská, snáze by se s těmito vlastníky domluvila, jak vzniku nevhodných objektů zabránit. Arcibiskupství vyhovělo žádosti Matice s odstupem času, ale kladně. Dle smlouvy tržové, podepsané ve Frenštátě předsedou Matice Radhoštské P. Medardem Horákem a jednatelem Matice panem Robertem Polanským dne 18. 4. 1934 a v Kroměříži panem arcibiskupem Mons. Leopoldem Prečanem dne 14. 5. 1934, odkoupila Matice od arcibiskupství lesní parcelu v katastru Trojanovice o výměře 8,452 ha za částku 8 452,50 Kč. Tržová smlouva byla schválena metropolitní kapitulou 25. 5. 1934 a Zemským úřadem v Brně 12. 11. 1935. Tento prodej odsouhlasila i úřadovna Státního pozemkového úřadu v Olomouci (dále jen SPÚ), ale k prodeji měla velkou řadu připomínek a podmínek, adresovaných dopisem z října 1934 Ústřednímu ředitelství arcibiskupských statků v Kroměříži. Vedle odvodu poplatků státu z tohoto prodeje SPÚ stanovil, že koupené pozemky mohou být prodány, pronajaty nebo jinak zatíženy pouze se souhlasem SPÚ a stát má na tyto pozemky předkupní právo.⁴⁹ Arcibiskupství olomoucké požádalo dne 24. 6. 1936 okresní soud ve Frenštátě o vklad práva vlastnického k zakoupenému pozemku ve prospěch Matice radhoštské, aby byl zapsán do pozemkové knihy pro katastr Trojanovice. Knihovní návrh na zapsání zakoupeného pozemku byl pak podán Maticí a Arcibiskupstvím olomouckým Krajskému soudu civilnímu v Brně.⁵⁰

Jak „přející“ byly státní úřady k tomuto prodeji vyplývá rovněž z dopisu adresovaného Maticí radhoštskou a ředitelstvím arcibiskupských statků ze dne 18. 8. 1936 Zemskému výběrčímu úřadu v Brně. V něm podává námitky na vyměřenou dávku „z přírůstku hodnoty“ prodané parcely. Zemský výběrčí úřad vypočetl a předeepsal dávku ve výši 21 000 Kč. Namítající rozporovali takovou výši dávky s odůvodněním, že zakoupený pozemek není určen k hospodářským účelům – k těžbě dřeva, ale jako ochranné území kaple. Ostatně, jak uvádějí, jde o pozemek v chráněném horském pásmu, kde se ani

⁴⁸) Zřejmě závazky obcí, které byly učiněny za monarchie, a které měly dlouhodobou, resp. trvalou platnost, musely být po vzniku republiky, aby platnost neztratily, znovu schváleny zemským úřadem v Brně.

⁴⁹) Povinností prodejce bylo též odškodnit odbytným zaměstnance velkostatku a jejich rodinných příslušníků, připadající podílem na prodávaných pozemcích, vč. zaopatřovacích požitků vyplývajících z penzijního pojištění.

⁵⁰) Současným vlastníkem pozemku, který v r. 1934 Matice radhoštská odkoupila, je stát a spravují jej Lesy ČR. Bylo by dobré, kdyby alespoň část tohoto pozemku, kdysi Maticí vlastněného, byl od státu získán zpět. Mělo by jít o pozemek v bezprostřední blízkosti kaple, parc. č. 2370/4 v katastru Trojanovice, ve výměře cca 45 arů. Zahrnuje prostranství před kaplí, mezi lesem a kaplí, za kaplí včetně části cesty směrem k hotelu. Jde o samostatnou, geometricky oddělenou parcelu.

nesmí těžít a lesní porost není k těžbě použitelný, neboť v nadmořské výšce přes 1100 m, kde se pozemek nachází, roste především nehodnotná borovice kleč. Odborný odhad hodnoty výnosu, stanovený ředitelstvem arcibiskupských statků činí 1 000 Kč/ha.

Z jiných archivních dokumentů vyčteme, že i v této době bylo úmyslem Matice radhoštské zřídit u kaple domek pro hlídače a kněze, dokonce se uvažovalo o možnosti postavit pod kaplí Cyrila a Metoděje sanatorium.⁵¹ Byly to tedy velmi odvážné záměry, které ale neměly příliš reálný základ ani v době svého vzniku.

Na koupeném lesním pozemku se mimo jiné nalézala studánka, ze které později čerpá vodu Pohorská jednota Radhošť pro již krátce zmíněnou útulnu u kaple. Právo čerpat vodu bylo mezi Maticí a PJ Radhošť sjednáno právem služebnosti na 99 let za podmínky, že bude zdarma dodávána voda pro potřeby kaple a Pohorská jednota se zavázala, že v hotelu budovaném poblíž kaple poskytne zdarma dva pokoje pro ubytování kněží, sloužících v kapli mši.⁵²

Zájem o povolení další stezky z Pustevn na Radhošť přes polesí Trojanovice, o kterou v r. 1931 neúspěšně požádal spolek Pohorská jednota Radhošť, se vrací spolu s nárůstem turistického ruchu v Beskydech, které se po odtržení pohraničí stávají nejvyšším pohořím v protektorátě. Tentokrát žádost podává okresní úřad ve Valašském Meziříčí dopisem z 18. 4. 1940 Ústřednímu ředitelství arcibiskupských statků. Okresní úřad na mnohá přání hostů pobývajících v létě na Pustevnách a Radhošti žádá, aby mohli používat k procházkám cestu zvanou „Z pohádky do pohádky“, byť za mírný poplatek. Ředitelství arcibiskupských statků této žádosti však zpočátku nevyhovělo. Odůvodnění spočívalo jednak ve zvýšeném riziku požárů v souvislosti s pohybem turistů, jakož i v rušení zvěře, která se v létě stahuje do horních partií Radhoště. V odvolání proti tomuto rozhodnutí okresní úřad sděluje, že bude v létě zřízena na Radhošti expozitura četnické stanice, která by mohla chování turistů na této cestě pohlídat a žádá, aby alespoň na dva dny v týdnu byla tato možnost povolena. Odvolání nakonec ředitelství statků vyhovělo s tím, že cestu zvanou „Pohádka“ budou moci používat pouze stálí hosté ubytovaní na Radhošti a Pustevnách, a to jen ti, kteří budou doporučení majiteli hotelů. Budou mít průkazku zakoupenou za 10 K na sezónu. Podmínkou také bude, že na pořádek na cestě bude dohlížet četnický personál ve spolupráci s lesníky.

Roku 1941 se Matice rozhodla vybudovat v kapli s pomocí Národohospodářského výboru v Brně oltář sv. Václava, naproti oltáři Valašské madony, a upravit okolí kaple. V rámci tohoto záměru zakoupí Matice asi 4 000 m² pozemků v bezprostředním okolí kaple od Pohorské jednoty.⁵³ Na práce spojené

⁵¹) Dopis Matice radhoštské arcibiskupu L. Prečanovi, 3. 8. 1932. Dopis Arcibiskupského lesního úřadu v Hukvaldech Ústřednímu ředitelství arcibiskupských statků v Kroměříži z 9. 8. 1932.

⁵²) Právo služebnosti zřízené mezi PJR a Maticí, poté co tato koupila pozemek se studánkou a stala se tak vlastníkem tohoto vodního zdroje, skončí v r. 2033. Z tohoto práva mj. vyplývá i právo k poskytnutí 2 pokojů v hotelu pro ubytování kněží sloužících mši v kapli.

⁵³) z dokumentů nelze určit, kterých pozemků se to týkalo

s vybudováním oltáře a odkupem pozemků obdržela státní podporu 150 000 Kč a hodlala použít vlastní prostředky ve výši asi 50 000 Kč. Pro hospodárné a účelné provedení tohoto záměru hodlá Matice ustanovit zvláštní výbor a žádá arcibiskupskou konsistoř dopisem z 3. 1. 1941, aby jmenovala do komise svého zástupce. Sekretář arcibiskupské konsistoře, požádal o účast v předmětném výboru metropolitního kanovníka Mons. Františka Jemelku. Ten účast odmítá s tím, že není odborně kompetentní a navrhuje za sebe do výboru emeritního katecheta z Ostravy-Mariánských Hor P. Antonína Zamazala, který má v tomto směru bohaté zkušenosti jakožto arcidiecézní konzervátor, tj. pověřenec pro ochranu kulturních památek a předmětů.⁵⁴

Je zřejmé, že z dalších pramenů bude možné doplnit tuto historii kaple o další poznatky. Víím, že mnohé z toho, co je v tomto popisu historie uvedeno, je některým členům Matice radhoštské, jimž je tato práce zejména určena, dobře známo. Doufám ale, že některé skutečnosti v práci uvedené a z archivních pramenů doložené, doplní jejich znalosti o historii kaple. Archivní prameny o kapli v období 2. sv. války jsou velmi skrovné. Historie kaple v době poválečné nebyla předmětem této práce. Archivní prameny z doby poválečné a zejména pak z doby, kdy spolek Matice radhoštské, který se o kapli staral a který byl v r. 1951 nuceně rozpuštěn, nejsou v Zemském archivu žádné. Možná z archivních fondů uložených ve Státním okresním archivu v Novém Jičíně, jak je zmiňuji v poznámce pod čarou č. 7, by bylo možné novější historii kaple doplnit. Stejně tak by neměla být opomenuta spisovna Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště Ostrava.

Závěrem je nutné uvést, že Matice Radhoštská, podobně jako další spolky, byla pro tehdejší komunistický režim nepřijatelná. Děkan frenštátský a předseda Matice P. Medard Horák obdržel v roce 1951 dopis, v němž mu úředník Okresního národního výboru ve Frenštátě oznamuje: „Účelu, který Váš spolek sledoval, uvedeného ve stanovách spolku, bylo již dříve dosaženo a další jeho trvání není právně opodstatněno“.

Poté kapli udržovali členové Československé strany lidové z Trojanovic a Dolní Bečvy.

Tato práce je zpracována k 120. výročí založení Matice Radhoštské.

V Rožnově pod Radhoštěm dne 31. března 2025

Zpracoval: Ladislav Kohout, člen Matice Radhoštské, za významné pomoci svého syna Štěpána, který zajistil použité archivní prameny a provedl cizojazyčné překlady a redakci textu

⁵⁴) toto je sděleno Matici dopisem z 24.1.1941

#

Reverendissime & Illustrissime Domi-
ne Domine S. R. Comes Generalis Vica-
rie & Officialis

Notūmq; Reverendissimum & Venerabi-
le Episcopale Consistorium

Domini Domini Gratiosissimi. Pateratolim
in editissimo monte Radoscht supra Rož-
noviam icolum Radagostus dictum. Gra-
tia Reverendissimi Episcopalis Officii, ac muni-
ficentia benefactorum erecta est hoc loco crux
affabre facta tertio abhinc anno. Nunc Il-
lustrissima Domina Comitissa Vidua Teren-
tiniana videns accolae et vicinū populū
huic loco affici, ad abolendam penitus dicti
idoli memoriam, et veri Numinis implan-
tandam proposuit, nedum sacellum in pre-
fato monte adificare, sed etiam cum quomo-
di tesq; ac loca deserta, eremo aptissima

Příloha č. 1: Žádost valašskomezíříčského děkana Jiřího B. Očka o povolení ke stavbě kaple na Radhošti, ps. 26. 3. 1737.

Vasé Eminence!
Nejdůstojnější kníže-arcibiskupe!

Celý katolický svět jest zvláště v letošním jubilejním roce Jeho Svátosti Pava VIII unesen překypujícím citem oddanosti a lásky k náměstku zakladatele naší sv. víry a nejrozmanitějšími epusoby hledí věřící skutkem i obětmi důstojnými cit tento osvědčiti.

Jsme nejhlubší uctě podepsaní jakožto delegáti širšího komitétu a v souhlasu velkého katolického obcenstva, chápou se této vhodné příležitosti aby myšlenku již před lety pojatou ve skutek uvedli a tak monumentálním dílem jubileum Sv. Otce oslavili.

Myšlenka tato, pocházející z roku 1863 kdy na posvátném Radhošti slavena velkolepým spisobem tisíciletá památka příchodu sv. Cyrila a Methoděje na Moravu jest: postaviti třantivý pomník na temeni Radhoště ve spisobu kaple, na onom Radhošti kde dle pověsti hrušná modla, slouba se konala, postaviti kapli, zasvěcenou našim

Příloha č. 3: Žádost zástupců přípravného výboru pro stavbu kaple o povolení stavby, 18. 10. 1888

prvním věrovním ss. Cyrila a Metoděje. —

Takým způsobem by tento podnik mohl býti proveden, dovolují sobě v nehlubší úctě podepsaní zde v krátkosti načtenouti:

Stavba byzantický dle pod 1/1 příloženého obrásku, rozměr a podrobnosti hmotným prostředkům a účelu přiměřeni. — Prozatím vládní komitét kapitálem asi 1000 zlb. —

1
Stavební místo na Radhošti za nynějším kamenným křížem dle pod 2/2 přílož. katastrální skizze poskytl pan hrabě Rudolf Kinský jako z pod 3/3 přílož. vyjádření zřejmo, zdarma, taktéž i stavební materiál, pokud se na blízkou staveniště nalazá. Další prostředky ku provedení díla schválně by se dobrovolnými příspěvky a milodary, četnými příslivci myšlenky této přislíbenými. Stavba se započne, jakmile i dokončení zabezpečeno bude. Jinak se vybrané příspěvky zkapitalisují až potřebné výše dosáhnou.

2
Patronát nad kaplí jsou ochotná převzít města Rožnov a Třebůtát.

Vrchní dozor nad účtováním a provedením celého podniku převzeme starostové měst Rožnova a Třebůtátu, jakož i obě jmenovaná města jsou ochotná pokud k účelu tomu dostatečný fond zaopatrěn nebude, vzít na se společně posinnost k udržování a zachování kaple. Milodary v kapli obětovány by se mohly

úctovati důstoj. farním úřadem v Rožnově, z
něž by se pozvolna tvořil fond k udržování
a zachování kaple.

Tot v krátkosti plán, dle kterého by se pokračo-
valo.

Vznáší tedy v nejhlubší úctě podepsaní nej-
pokornější prosbu:

Váše Eminence ráčím ku stavbě kaple co
držitel sousedního velkostatku nejmilostivější
Svůj souhlas dáti a co milovaný Velepastýř náš
podniku tomu církevní sankci jakož i Svě požeh-
nání uděliti a sčasně posvěcení kaple blaho-
sklonně přislíbiti.

Vlois Fialka
obchodník ve
frenštátě

Martin Píle
místanosta v Rožnově

Nr. 12069.

Olmützer F. C. Konsistorium.

Sitzung vom 7. November 1888
Referent:

Wurde zugestellt am

— vorgetragen am

— mündlich am 8/11/88.

— abgefordert am 8/11

Beilagen

Gegenstand:

Die Eminenz gestattet
den Einbau einer
Kapelle am Rad-
hofs mit der La-
markung, dass sich
der politische Con-
sens erwirkt war-
den müsse.

in via

to chate: lamy

Summa: Regniensis ac prae-
sidentibus inquit consilium, adif-
candi sacellum in monte Radhofs
in honorem sc. Mariae de partibus
Cyprii ac Mahandis -

Quibus elementum esse
elto 1. Abolition 1888 No. Oct
1283 signatur et donec con-
sentiam, mo. loto ce. loto. loto.
m. loto: a) re. coadificatur
sacellum p. loto, nisi admitt
medie ad legunday copenday

53.

recessione -

b) documentum, quod
causa, communitate parastatogon
ac Regniensis esse unum -
ad hunc sacellum, ubi quae
fundus adit sacelli sufficienti:
debet appropinquat esse
ad eledij provinciale - loto
loto -

c) pecuniam sacelli,
si quod erit, administrabit
et. Res. off. provinciali
parastatogon

d) messam, ut
expetatur in sacellum
et edificandum et
quidem in demerito loto
de loto loto edificandum
curamque politiam -

Quibus illa non
distinguitur adimpletum
fuit relectio et dabo loto
modo definitio curam -
m -

loto et. Res. off.
provinciali in loto
recessione ad oblatum
antiquam in, quom
intant -

et. Res. off. per loto
loto

loto: loto

loto

Příloha č. 4: Koncept vyjádření arcibiskupa Fürstenberga k žádosti o povolení stavby (psáno rukou Theodora Kohna, t.č. konsistorního kancléře), 7. 11. 1888.

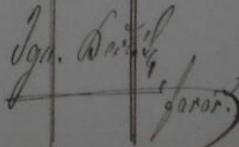
Inventář
Cyrillo-Methodějské kaple
na Radhošti.

Číslo	Předmět.	Počet kusů	Cena	
			zl.	kr.
1	Oltář hlavní z mramoru	1	3600	-
2	Obráz Panny Marie	3	800	-
3	Obráz bl. Jana Sarkandra	1	20	-
4	Kalich stříbrný posvácený	1	150	-
5	Kalich stříbrný posvácený	1	130	-
6	Pacifikál postříbřený	1	20	-
7	Kůžice na oltář z bronzu	2	60	-
8	Svíčky na oltář z bronzu	8	128	-
9	Kanon. tabulky zlatené	3	30	-
10	Kropenka s aspergilem (goldmetall).	1	12	-
11	Kadidelnice slodkou	1	20	-
12	Zvonek nástěnný	1	30	-
13	Zvonky (akkordion) ku oltáři	2	20	-
14	Zvon na věži	1	170	-
15	Tácky na ofěru	2	20	-
16	Konvičky stácem (zlatené)	1	20	-
17	Konvičky stácem (ze skla)	1	4	-
18	Krabičky na hostie	1	3	-
19	Missál	1	32	-
20	Pult na oltář	1	20	-
21	Pouzdra na kalichy	2	12	-
22	Tácky	2	2	-
23	Podlámec ze železa	1	2	-
24	Klečátka z dřeva	2	10	-
25	Stělna dubová	1	30	-
Společná		42	5345	-

Příloha č. 5: Inventář vybavy kaple, 12. 8. 1898.

Číslo	Předmět	Počet kusů	Cena	
			zl.	ks.
	Převážka	42	5345	-
26	Kasule bílá (dar dp. P. Lorenze majordoma)	1	60	-
27	Kasule bílá (dar dítěte fienštatských)	1	100	-
28	Kasule červená (dar p. fraul. Farmosa)	1	80	-
29	Kasule fialová	1	40	-
30	Korponale	8	8	-
31	Pally	6	3	-
32	Utěračky pro kalich	10	2	-
33	Humeralie	6	2	-
34	Plachty vchru na oltář	6	60	-
35	Rochety pro kněze	2	30	-
36	Alby	4	80	-
37	Plachty na oltář spodní	2	3	-
38	Rochety pro kostelníky	4	8	-
39	Rochety pro ministranty	4	6	-
40	Utěračky ku Lavabo	4	4	-
41	Podpěrky na pult	3	30	-
42	Polštáře na oltář	2	6	-
43	Andipendia	2	40	-
44	Pylliček	1	3	-
45	Podpěrky na oltář	2	4	-
46	Komže pro kostelníka	1	8	-
47	Komže pro ministranty	2	8	-
	Uhranem	115	5930	-

Ve Frenštátě p. R. dne 12. srpna 1898

Nejdůstojnější Křížci Arcibiskupská Konsistoři !

Š nejhlubší úctou podepsaný farář úřad, prohlédaje k vysokému výměru Nejdůstojnější Kříže - arcib. Konsistoře ze dne 3. srpna 1898 čís. 12.028, dovoluje si předložiti zprávu následující:

Ad a) Čeho se požádá v konsult. kurrendě X roku 1872, o věrto jest při kapli Radhoštské postaráno ;

Ad b) Dokud nebude míti kaple na Radhošti svého vlastního fondu na udržování, vzala na sebe města Frenštát a Rožnov povinnost o zachování kaple se starati, kterážto povinnost také zemským výborem moravským jest stvrzena a listina ta u farářského úřadu ve Frenštátě uložena.

Ad c) O zápisu kaple do knihy pozemkové bylo sice jednáno s o. kr. okresním hejtmanským v Merištské, pokud se týče části pozemku z majetku p. l. pana hrab. Rud. Kinského, avšak jednáni to bylo doposud bez výsledku.

Ad d) Kaple Radhoštská bude míti v knize pozemkové svou vlastní vložen, za kteroužto příčinou o. kr. geometer ve střední dne 17. srpna vykonal potřebné práce na Radhošti. Darovací listina, pokud se týče postoupeného stavení se strany Rožnovské, thová se u farářského úřadu ve Frenštátě.

Ad e) Farář úřad, vyžadav sobě nejnově Dobrozdáně ušlechtilých páni, kteří vesly na Radhošti mají, osměluje se jako Křížci Arcibiskupskou Milost' nejpomilovněji poprositi, má-li benediktce

Příloha č. 6: Frenštátský farář Ignác Bečák oznamuje splnění podmínek pro požehnání kaple, 11. 8. 1898

zaporčili o 9. hod. dopoledne, by Jeho Kuzeci Milost radil dospeti v den svatci kaple o 7 1/2 hod. rano do Frenštátu, odtud ještě 1 1/2 hod. potřebi až na Radhošť. Ka nejlepši a nejprichodnější cestu z Frenštátu až na lomeno hory doporučili lce, aby pvoz Jeho Kuzeci Milosti jel z Frenštátu cestou Rožnovskou; pod brním svahem „Káin“ zvaném čekati bude Jeho Kuzeci Milost jiny pvoz lehčí a úplně bezpečný, kterým se vyjede až téměř ku kapli.

Do skončením povstání kaple a slatě radno, by Jeho Kuzeci Milost radil přičty dosti pohodlným modutěkem „Mirdim“ dojet ku kn. arcib. myslivně, kdež by již čekal Jeho Milosti pvoz slatní.

Posta vzorno přes Káin z té přičiny se nejspíše zamlouva, považvati jest to ze všech cest jedina, kterou Jeho Kuzeci Arcibiskupská Milost bez únavy a bez zvláštního zapocení dostane se na lomeno hory, tak že se netřeba obávati žádného nastřzení.

Farmí úřad ve Frenštátě p. R., dne 11. srpna 1898.

J. B. Štěpán
farm.

Protokol

napsaný dne 12. ledna 1927 při kolaudaci účtů a vykonané práce při opravě kaple Matice Radhoštěské jak následuje:

Dne 11. ledna 1927 provedená prohlídka dokladů, účtů, vyplatných listin dodacích listků a účtů na dodané hřebíky, závěsy šrouby, účty za povozy, desky písek, cement a jiný materiál, dále materiál na provedené omítky z umělého kamene, nákladní listy a provedena následující opravy účtů/ viz účet/

dne 12. ledna 1927 provedená prohlídka hotové práce na kapli a bylo zjištěno následující provedení:

a/ odkopávka terainu až na hloubku 30- 120 cm, kterouž podkopány v několika místech základy a tím se objevila nutnost po částech základy podbetonovati zdi až 100 cm sil. Na takto odkopáný terain byl ochoz vypískován říčním pískem. Ochoz sám proveden dřevěnou konstrukcí a jest 2.20 m šir dle nákrese se šikmou střechou, šindelem krytou a nosnou sloupky 25/5 cm sil /4, a krov 13/15 cm. Stěny ochozu jsou šalovány deskami 33cm sil., na které jest přímo přibit šindel, karbolímem 2 x napuštěný.

b/ kamenné zdivo kaple jest zevnitř i zevně otlučeno kladivem a měkké části jak kamene tak i malty /pověštině hliněné/ vybourány a nahrazeny cementovou maltou s říčním pískem a jest velmi pečli provedeno. Na takto upravené zdi i klenba uvnitř kaple provedená cementová omítka, jako podklad pro umělou omítku dvoubarevnou.

Material od firmy B. Gischmann v Brně- Židenicích provedeno speciální firmou J. Kostelka z Brna velmi pečlivě a vkusně. Tato byla shledána úplně bez poruchy. Zvenčí byly zdi opraveny dřívě již popsáným způsobem, vysparována cementem. Na to vloženy do zdi dubové špalíky karbolímem napuštěné, nakuřšící k upevnění latí 32/32 m/m sil pod krytinu šindelovou s dvojitým přesahováním.

Na obloukových částech zdi presbyteře bylo nutno na upevnění špalíky ohýbat čerstvě řezané desky 26 m/m, 12 cm šir. a na takto upravenou konstrukci kryt šindelem. Podbití říms bylo provedeno

Příloha č. 7: Zpráva kolaudátorů V. Blažka a R. Kudliča o rekonstrukci kaple, 12. 1. 1927

deskami 25 m/m sil hoblovanými, obšalování oken kruhových provedeno deskami na způsob skruže a pobito šindelem.

Vstupní portál proveden vkusně, solidně a sice se sloupy 40/40 cm sil. na betonových pilířích a trám vymi stropy 21/24 cm sil. oždobně vyřezávanými, se záklopem z desek 40 m/m sil, který tvoří zároveň podlahu zvonice. Korunu portálu tvoří zvonice 4.50 x 3.50 m jejíž střecha je ukončena víškou čtvercového půdorysu s jehlanovitou stříškou. Pod vlastní zvonici, která jest opatřena 3 otvory 2.00 m šíř. na vnějších stranách a jest ochoz s ozdobným sloupovím, s vlastní římsou a širokou stříškou šindelem pobitou. Celá dřevěná konstrukce portálu, zvonice a jmenovité sloupy a viditelné vypuštěné stropní trámy jsou bohatě profilovány a pečlivě provedeny.

Na straně jižní bude však nutno kربولínem dřevěná částí poznovu natřítí. Zkouškou na místě sander bylo zjištěno, že na i měkrytiny bylo použito pro stěny ochozu vzhledem na velké přesahování 40 kusů šindele na střechách rovných i obloukovitých až 60 kusů, šindele vybiraného vzhledem na účel ve stejné síle a šíři.

Dovážení materialu dle potvrzenek p. Dvořáčka a Blinky bylo provedeno. Nedá se však přesně zjistiti p potřeba vody, ješto bylo též použito vody deštové chytané při deštích, což vyžaduje jistou práci a náklad. V účtu firmy Kostelka v Brně zjištěno, že podnikatelé připočetli si 25% na provedení na postavení lešení a za dělnickou výpomoc, ješto tato práce byla v listinách zvlášť vykázována, nebylo možno zjistiti zdali není účtována tatáž práce dva krát. Dle sdělení p. projektanta jest z materialu získaného z odpadku z otlučeno zdíva a omítek, jakož i z odkopáčky terrainu vyrovnán terrain na způsob terasy se svahem, který je odrnován.

Do svahu položeno jest schodiště nové, vyzděné částečně ze starého materialu částečně z nového. Parapetní zídky jsou provedeny z betonu a umělého kamne.

Úpravné práce i přístavba ochozu a zvonice s portálem jsou provedeny v půdorysu dle náčrtku, možna jest ve výšce portálu a tím i ve výšce zvonice asi o 140 cm, kteroužto možna odvodňuje p. projektant konstruktivní nutností. Decilil tím, že strop portálu jest

ve stejné výši s poutcem hlavních dveří kaple a okenicemi v předu umístěnými možno prostory zvonice použiti jako kazatelny, řečnické tribuny a co rozhlednu pro turisty.)

Ú č e t za provedené práce.

Do výkazů účtů / vyplatačních listin byla omylem započítána nemocenská pokladna / poplatek za nemocenské a urazové jakož i starobní pojištění, která jest již v jmenovaných 30 % režie jednou započtena a odečtena z hlavního účtu.

K cenám za dodaný materiál není připočítávána přírážka na zisk a za obstarání, což bylo z originálních účtů zjištěno.

Skončeno a podepsáno na Radhošti dne 12. ledna 1927.

Kolaudační:

Vlad. Blažek m.p. Rudolf Kudlich m.p.

stavitel

stařitel

za firmu Barabáš a Bayer

Frant. Bayer m. pp

stavitel.

Množství materiálu stavebního , který dodala firma K. Barabáš a František Bayer v Rožnově , jakož který dodala Matice Radhošťská odpovídá provedené práci , přesná spotřeba však jednotlivých druhů jako šindele, desek latí dá se zjistit až tomté počasí dovolí. Vzhledem na mimořádné obtíže při stavbě na horách, jmenovitě povětrnostní a dopravní jest provedená práce uměrnou k vyplacené mzdě dělnické.

Frenštát pod Radhoštěm dne 14. ledna 1927.

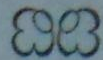
Podnikatelství staveb

R. Kudlich a Vl. Blažek

stavitelé

Frenštát pod Radh.

STANOVY MATICE RADHOŠŤSKÉ.

§ 1.

1. Matice Radhoštská je spolkem, který za účel sobě klade:

a) povznášeti poctu sv. věrověstů Cyrila a Metoděje na staroslavném Radhošti, zachovávat, obnovovat, opravovat a zvelebovat tamní bohoslužby;

b) pečovat o potřeby poutníků a turistů tělesně, zejména také výkonem živnosti hostinské a výčepnické, po případě i jiných živností;

c) starati se o zachování domácího průmyslu, zejména prodejem valašských památek;

d) zřizovat útulny na Radhošti, aby přístřeší a zaopatření jejich, přiměřeně a slušně řízeno býti mohlo, pečovat o úpravu chodníků na Radhošti,

pěstovat na Radhošti a okolí ovčářství a podnikat vše, co by přispělo k rozvoji ovčářství na našich horách.

Příloha č. 8: Výňatek ze stanov spolku Matice radhoštská, 3. 3. 1929.

Příloha č. 9: Návrh Pohorské jednoty Radhošť na úpravu studánky zvané Samaritánka na Pustevnách, 3. 10. 1896.

